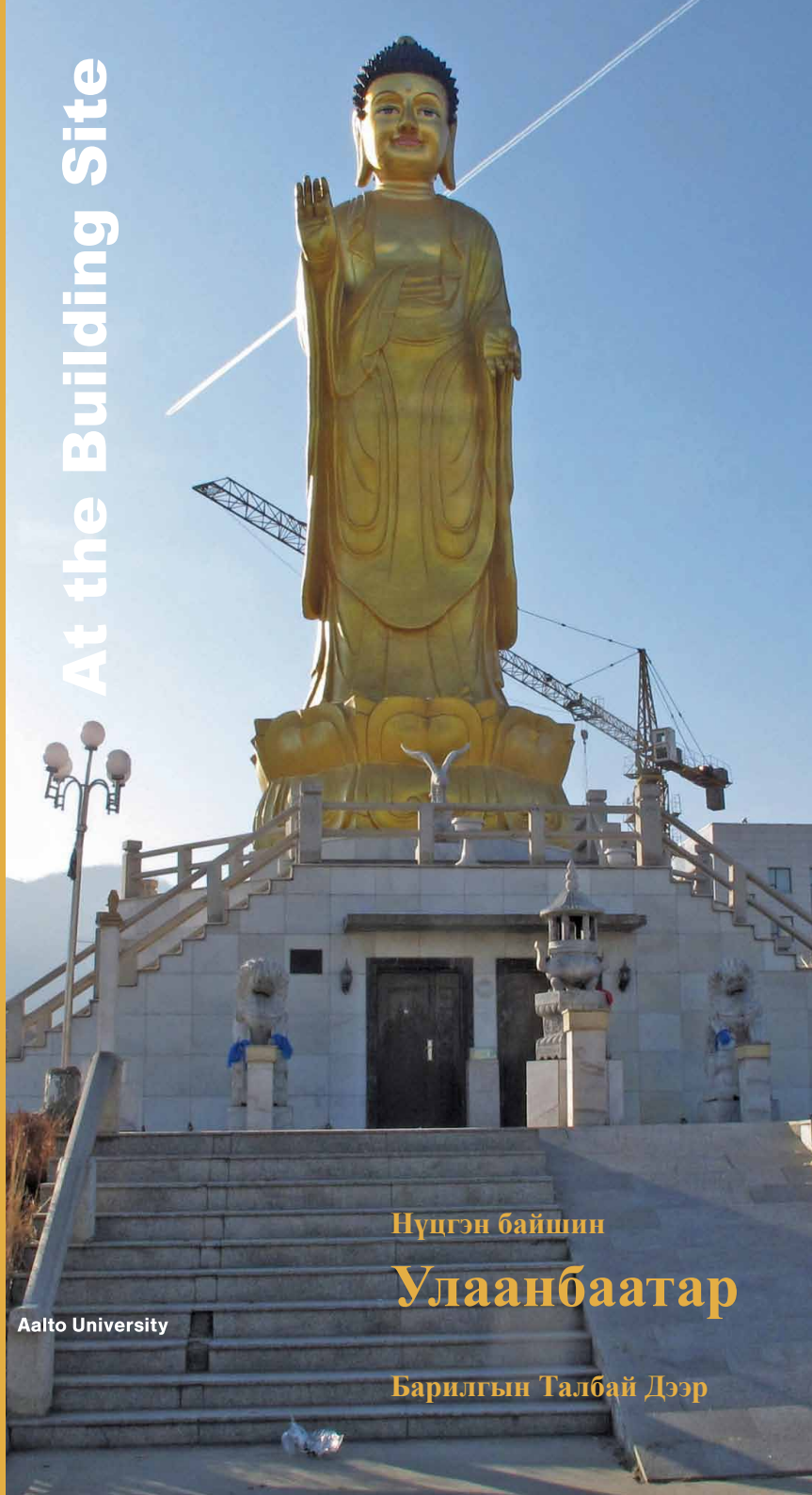

Bare House

Ulaanbaatar

At the Building Site

Нүцгэн байшин

Улаанбаатар

Барилгын Талбай Дээр

A!

Aalto University

年
後

年
後

Bare House
Ulaanbaatar

At the Building Site

edited by annu wilenius
translated by enkhjargal ganbat & tsendpurev tsegmid

Нүцгэн байшин

Улаанбаатар

Барилгын Талбай Дээр

хянан тохиолдуулсан Анну Вилэниус
орчуулагч Ганбатын Энхжаргал, Цэгмидийн Цэндпүрэв

ҮЗЭСГЭЛЭНГҮҮД

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Занабазарын нэрэмжит Дүрслэх урлагийн музей
2011 оны Наймдугаар сарын 1-ээс 7-н хүртэл,
2011 оны Аравдугаар сарын 3-аас 11-н хүртэл

куратор Анну Вилэниус

хамтран ажилласан

КОНЕ Сан, Алфред Корделини Сан, Швейдийн Соёлын Сан,, Финландын
Урлагийн Зөвлөл, Монголын Урлагийн Зөвлөл, House Company

НОМ / dvd

хянан тохиолдуулсан Анну Вилэниус

Эссенүүдийг орчуулсан Цэгмидийн Цэндпүрэв

Уран бүтээлчдийн бичвэрийг орчуулсан Ганбатын Энхжаргал,

Цэгмидийн Цэндпүрэв 34-35, 62-63,102-105, 128-129

Англи хэлийг хянасан Грегори Кован

график дизайнер Сэдбазарын Ганзүг, Анну Вилэниус

бичвэрийг оролцогч уран бүтээлчид

бичвэр болон зурагнуудын хувь нь уран бүтээлчид тус бүрт байгаа болно

Хэвлэсэн Мөнхийн Үсэг ХХК.

DVD бичлэг Tetem Design Co., ltd

УРЛАГ+ДЕЗАЙН+БАРИЛГА 1/2014

Аалтогийн Их сургуулийн бүтээл

ISBN 978-952-60-5550-3

ISBN 978-952-60-5551-0 (pdf)

ISSN-L 1799-4853

ISSN 1799-4853

ISSN 1799-4861 (pdf)

хамтран ажилласан

КОНЕ Сан, ФРАМЕ Үзэсгэлэн Солилцооны Хөрөнгө Оруулалтын Сан ,
Алфред Корделин Сан, Аалто Их Сургууль, КПЦ

Exhibitions

Zanabazar Fine Arts Museum, Ulaanbaatar, Mongolia
1st - 7th August 2011, 3rd -11th October 2011

Curated by Annu Wilenius

Supported by

KONE Foundation, Alfred Kordelin Foundation, Svenska kulturfonden, Arts Council of Finland,
Arts Council of Mongolia, House Company

Publication

edited by Annu Wilenius

essay translated by Tsendpurev Tsegmid

artists' texts translated by Enkhjargal Ganbat,

34-35, 62-63, 102-105, 128-129 & the back cover by Tsendpurev Tsegmid

proof-reading and editing in English by Gregory Cowan

graphic design by Sedbazarin Ganzug & Annu Wilenius

texts by the participant artists

copyright of images and texts are owned by the respective artists and authors

printed by Munkhiin Useg LLC, Mongolian Printing House Association

DVD by Tetem Design Co., Ltd

ART+DESIGN+ARCHITECTURE 1/2014

Aalto University Publications

ISBN 978-952-60-5550-3

ISBN 978-952-60-5551-0 (pdf)

ISSN-L 1799-4853

ISSN 1799-4853

ISSN 1799-4861 (pdf)

Supported by

KONE Foundation, FRAME Exhibition Exchange Fund,

Alfred Kordelin Foundation, Aalto University, Kontro&Peuru Consulting Group KPC

Барилгын Талбай Дээр I

Анну Вилэниус20-31

Нүцгэн байшин. Улаанбаатар I 32

Ёондонжунайн Далх-Очир 34-35
 Дугарсүрэн Батхолбоо 36-39
 Катрин Хорнек 41-45
 Тогмидшийрэв Эхнболд 46-49
 Улу Браун 50-53
 Сэдбазар Ганзүг 54-57

Нүцгэн байшин. Улаанбаатар II 59

Анну Вилэниус 60-63
 Алетта ди Жонг 64-71
 Кристин Саалфелд 72-77
 Оула Салоканнел ба Анну Вилэниус 78-83
 Ганбат Энхжаргал 84-85
 Сэдбазар Ганзүг 86-87
 Карин Сутер 88-93
 Крис ван Муллингэн 94-97
 Тогмидшийрэв Эхнболд 98-101
 Дугарсүрэн Батзориг 102-105

Барилгын Талбай Дээр II

Улаанбаатар / Монгол, 2011 оны Зургаадугаар сараас Арваннэгдүгээр сар,
 Фото найруулгыг Анну Вилэниус 106-127

DVD жагсаалт 128

At the Building Site I

essay by Annu Wilenius 8-19

Bare House. Ulaanbaatar I 32

Yondonjunai Dalkh-Ochir 34-35
 Dugarsuren Batkholboo 36-39
 Katrin Hornek 41-45
 Togmidshiiev Enkhbold 46-49
 Ulu Braun 50-53
 Sedbazar Ganzug 54-57

Bare House. Ulaanbaatar II 59

Annu Wilenius 60-63
 Aletta de Jong 64-71
 Christine Saalfeld 72-77
 Oula Salokannel & Annu Wilenius 78-83
 Ganbat Enkhjargal 84-85
 Sedbazar Ganzug 86-87
 Karin Suter 88-93
 Chris van Mulligen 94-97
 Togmidshiiev Enkhbold 98-101
 Dugarsuren Batzorig 102-105

At the Building Site II

Ulaanbaatar / Mongolia, June to November 2011,
 photo essay by Annu Wilenius 106-127

DVD contents 128

At the Building Site

Becoming Who We Are

Mongolia is changing. Of course, Mongolia has been changing particularly rapidly over the past twenty years or so - but recently, the change has taken a new turn, described by the Guardian newspaper as being a country “on the brink of one of the most dramatic transformations in human history”¹. What it is all about is mining: opening up the once sacred surface of the Mongolian soil and divulging coal, copper, gold, uranium... The thriving economy brings a lift to most people’s standard of living; still many are hesitant to be overtly positive or negative about the whole process. It is not good or bad, it simply is. Change.²

I first came to Mongolia seven years ago as a part of a group of artists who wished to challenge our perceptions of the world by trying out how we would experience a place as radically different from our own European backgrounds as Mongolia.³ As much as we wished to see an alien culture, we wanted to experience ourselves as aliens. And we did – but this happened through the years in many different ways, as of course, during the process it was not only Mongolia that changed, we did also. For better or worse – who is to say one way or the other? Had we not lived the lives we have, we would not be who we are anyway. Nietzsche writes evocatively of the process of becoming oneself in *Ecce Homo*, stating that “one becomes what one is presupposes that one does not have the remotest idea what one is”. To be able to avoid “blunders of life, side-paths and wrong turnings” would definitely spoil the process. Maybe the greatest wisdom comes precisely from the misfortunes that befall us – “they are an expression of great sagacity”.⁴ Knowing oneself is a practice of reflection better to be directed backwards than forward. We should be immersed in the experience and only afterwards take our time to reflect.

This is what the art exhibition exchange project Bare house. Pori-Rotterdam-Ulaanbaatar has tried to do in its way. Exchanging people and places, cultural contexts, and with them, the practices of producing and displaying works of art, we have created a semi-ethnographic-artistic process of mingling our ‘becoming selves’, between Mongolia and Europe.

1 The Guardian: <http://www.guardian.co.uk/environment/2011/nov/07/gobi-mega-mine-mongolia>

2 Parts of this essay have also been presented at IAA City and Nature Conference, Bologna, Italy in 2012 as Taina Rajanti & Annu Wilenius: *Travels in Time, Space and Intensity*.

3 This project was titled *Mongolia: Perception and Utopia* and resulted in exhibitions in Mongolia, Finland and Estonia as well as a publication Hacklin&Wilenius [ed:s]: *Mongolia: Perception and Utopia*, 2008.

4 Nietzsche: *Ecce Homo*, 1980, p. 64.

This current publication is meant both as a documentation and as a reflection of the exhibitions at Zanabazar museum in Ulaanbaatar in 2011.

Bare House on the Road

The first Bare house exhibition was held in Pori, Finland in 2010⁵, and many of the works there were site-specifically produced to comment on Pori, its history and geography. All the participating artists and architects spent a time working at the Pori Artist-in-Residence program, and two of the Mongolian artists also had a residency in Rotterdam in the Netherlands. In making a new version of the project for Ulaanbaatar, several new artists joined and created new works in Mongolia, only some of the works remained the same as in Pori – and even those were re-worked with new edits and with Mongolian subtitles. Some of these versions showed in very intriguing ways how divergent it can be to show even (almost) the same work in a different context.

S. Ganzug, who had had to give up his idea for a performance – Museum for Goats – with fifty live goats in Finland, due to the lack of suitable animals, was very surprised that he could not have them in a Mongolian museum either. To obtain the goats was not the problem this time, but regulations about the museum space. It was kindly offered that he could exhibit them outside on the square. This would have missed the whole point of the work. Another work by S. Ganzug was a documentation of a performance bringing windmills in the form of folded-papers on sticks to his native village in the Western mountains of Mongolia. Coal and wood being the major sources of energy these apparently childish toys, surrounding the major electricity pole in the village, could be understood as a campaign for the idea that energy could be derived from a very plentiful local source, in a way that coal and wood are not. The performance in the mountains awoke quite some wonder and criticism. Displayed as documentation in the museum it was, however, mostly not understood either as personal or political provocation.

Another work bringing together European and Mongolian views on housing issues is Katrin Hornek's *If Architecture Could Talk*. A two-channel video installation paralleling Austrians - building gers to gain real freedom from housing regulations and dependence on society – with Mongolian building developers - ger district dwellers and pastoral nomads considering the probable freedoms of living in apartments. This work aroused a lot of interest in Mongolia as it mingles traditional and futuristic Mongolian values. Another piece that was reworked with

⁵ Also published as Wilenius: *Bare house. Pori-Rotterdam-Ulaanbaatar*, 2011.

Mongolian translation was my own video installation from 2008 entitled *Of the House I Grew Up in...Helsinki-Ulaanbaatar*. I had photographed ger districts around Ulaanbaatar, and combined these with stories of my own childhood environment. This seemed to be of little interest for the local audience, possibly for being too ordinary and too alien at the same time.

The difficulty of transferring works of art between places and contexts became evident in the set of cultural (mis-) interpretations that took place as T. Enkhbold was invited to Manchester for the Asia Triennial. His performance there was part of the exhibition in Ulaanbaatar also as a simultaneous video documentation. In many Manchester based newspapers, his performance of erecting his hand-crafted ger and making a performance of ritualistic gestures was well received and marvelled at for its exoticism. One of the reviews questioned, however, the relation of Enkhbold's work and its 'roots'. Critic Phoebe Chambre writes: "Enkhbold's work is enfranchised by his nomadic community, yet if 'performed' in rural Mongolia, the piece surely wouldn't be art. Enkhbold (ironically enough) depends on changing, predominantly modernised urban places to enliven his work as 'art'."⁶

It was a curious comment - as no pastoral nomad - nor any other Mongolian would recognize Enkhbold's practices as part of their daily routines - and what other reason would there be for this not to be 'art' out in the steppes? Lack of an audience? Lack of an understanding of 'art'? To contest this view on the nomads, it might have been interesting to display the restrictions the museum set for his 'nomadic' performance. These restrictions included advising against nudity, use of horse manure, burning of anything and the use of un-treated animal skins. Setting these two 'performances' side by side might have created a more dynamic cultural meeting than the performance of the 'museum nomad' - dressed in white pantaloons, making EU approved, child-safe gestures, with EU approved child-safe materials. What is missing in criticism of this work, in this hyper-conscious-of-absolutely-everything fashion of European art world, as Enkhbold playing the role of the ethnic nomad, exploited or willing, is that what is truly great about places like Mongolia is that they are still (partly) wild!

Another occasion for a certain amount of interesting cultural-context mismatching happened with Aletta de Jong's installation *Landscaping Modernism*. The work brings together various ideas of recycling and upcycling, being both reflective and critical of (Western) consumption; it uses Dutch photographs of mountains of waste metal combined with a still life of herbs and medicine gathered from nature and set up in re-used plastic bottles etc. Aletta, who has never

⁶ Phoebe Chambre: Enkhbold Togmidshirev's Gentle Message, *The Manunion* magazine, <http://www.student-direct.co.uk/2011/11/16/enkhbold-togmidshirevs-gentle-message/>, retrieved at July 21st 2012.

visited Mongolia, had to cancel her trip there, so we gathered it together on site for her. Setting up this display of late urban European ideas in Mongolia, where being ingenious with whatever material you happen to have around is a centuries-old if not millennia-old art form, felt at least nothing like preaching to the converted. Rather, it felt as though there was a missing link here: that the always-new-throw-everything-away culture had not taken enough ground yet for this radical re-assessment to appeal. The work made a beautiful blend of two cultures and locations, although it may have had a stronger aesthetic than ethical allure to the locals. There is, of course, also that slight uneasiness about captaining 'degrowth' in a (still recently) developing country. The misconceptions and explanations that we exchanged while making the work made it very clear that for someone who had never been to Mongolia, it is very difficult to imagine it.

These incidents of creating and displaying art works, bringing together social and material circumstances, in different cultural contexts, express the potential of art to both create experience and to stimulate debate.

Winds of Change

I reflect here on my own experience of these exchanges. As mentioned, our initial idea to go to Mongolia in 2005 was to experience something radically different from our own lives and environments, and we certainly did. At first, everything was an adventure, and there was a tolerance for the most difficult things because of the sense of an adventure, at least when it doesn't last more than two to three months. I got used to a lot of things and felt quite comfortable becoming almost Mongolian (without Mongolian language, though).

Gradually, I started to work with the ger districts, walk around and listen to peoples childhood stories and sit about in gers sipping endless cups of milk tea and attend to garden parties with barbeques and beer – and I felt very strong recognition of my own childhood environment in the 1970s Helsinki, when my suburb was still half-designed and half-wild. Also in the Mongolian countryside I felt quite at home. I was not bothered too much about privacy (lack of) or hygiene (lack of, also) and many aspects of the nomadic households felt very homey to me. And as we stood on the Sukhbaatar Square for the 800th anniversary of the Mongol empire sipping vodka straight from (a plastic) bottle and listening to the Scorpions (live!) playing Winds of Change, I certainly had no complaints.⁷

⁷ Scorpions' Wind of Change is the iconic song of the 1989 fall of the Berlin wall. In Mongolia it coincided with the demonstrations of the democratic revolution on the Sukhbaatar Square 1989 – demonstrations that were followed three months later by the resignation of the world's second oldest Communist government. Friends with me in the audience said that sure some fifteen years ago it had been important to them, but now...well...

Then last year I came for the last, final, exhibition of the Bare house project. I stayed six months, during which time I was to organise, fund and curate two exhibitions in a museum that did not really cater to the concept that exhibitions are built. The usual way to make exhibitions is still based on string-hanging and pedestals, and this goes together with the idea that an exhibition is 'mounted' in a few hours. There were also many surprising moments dealing with the information, marketing and opening hours of the museum, just to mention a few issues. Of course, these are issues one should expect to be something different in a museum of Buddhist relics in Mongolia to what one would expect in a contemporary art museum anywhere. The ways in which art is framed or built to be perceived as art are very dependent on both geographical and temporal contexts. Be that as it may, these issues combined with the immensely physical fact of change in the city of Ulaanbaatar – especially traffic and queueing had become totally impossible – I became acquainted with very many parts of my European-Weberian mind that would just not budge an inch for any kind of assimilation at all. I felt myself, ultimately and absolutely, exactly what I had been legally labelled: a registered alien.

It is very easy to get – and to give – a chaotic impression of Ulaanbaatar and Mongolia. Partly I would say it is also true. There is a very different idea in this culture about, say, planning and information, for example. A common nomadic attitude could be paraphrased "Why worry about it now? All will be upside down tomorrow anyway".⁸ But, I think, it is important and good to remember that although Mongolia is creating quite a chaos with market economy and motor traffic, just for example, it is far from fact that there would not be systems in the country that the people are very keenly and tightly tied to – and that these systems are not just theoretical but actually practiced. One of these systems is religion, which in Mongolia is a Lamaist mixture of shamanism and Buddhism – and practised by most Mongolians throughout their daily lives. There is a ritual for everything, from morning to night, and for anything special, such as cutting your child's hair or planting anything, it is best to consult a lama. Many of the hectically driving cars are decorated with solar-panel prayer-wheels. Then there are, of course, the very strong structures imposed by pastoral nomadism, which is very far from roaming the steppes aimlessly with your possessions in a haphazard bundle at your back. In a ger every item and every person has a place. And whenever the home is moved, it is moved for a purpose to a purposeful place. And above all there is the family, which is what Mongolia is all about. Urban or rural, you live the system of the family. So the chaos one experiences in current Mongolia is the chaos of very sudden change – possibly the most sudden in human history? No wonder one feels it.

8 i.e. Humphrey & Sneath: *End of Nomadism?: Society, State, and the Environment in Inner Asia*, 1999, p. 306.

City of Illusions

As I returned home and once more retold my experiences to my professor, Taina Rajanti (as the Bare house project is part of my doctoral studies⁹), I was encouraged by her to read a science fiction story by Ursula K. Le Guin called *The City of Illusions*. She thought it would be good reading for me because it is a story of how you need to be the only, the singular, alien in order to be able to assimilate to a new culture. If you are two, you will form your own community and remain alien forever. As I read it, to my surprise and fascination, I found out that it was about much more than that.

The City of Illusions is a story of an alien – later to be named Falk – who is found in a forest on Earth some 2000 years from now. He has entirely lost his memory, and no one has any idea where he could have come from. The community takes him in and teaches him their language, culture, skills and beliefs. He becomes a full member of the community, but his origin still bothers him – vaguely as the only memory he seems to have is of a distant mountain landscape – and so finally he sets out to find out where he is from. The Earth is governed by a race called the Shing that are either alien or human pretending to be alien in order to stay in control. As Falk reaches the city of the Shing he encounters many layers of truths and in the actual city it is impossible to tell whether you are in an actual space or talking to an actual person or whether these are all just projections, illusions of different kinds – as are the ‘truths’ around.

In the city of the Shing, Falk finds out, however, that he comes from a distant other galaxy and that his memory has been erased. The Shing tell him that his old personality can be restored by an operation, but that this would utterly destroy his current personality. Of course Falk does not want this – so he goes through a self-suggestive meditation ritual that he hopes will enable him to reach his new identity even through the old one. And he succeeds. At first he goes nearly insane having these two entirely differing personalities inside his body simultaneously, but eventually he manages to balance them. And this remarkable endeavour, being two at once, enables him finally to escape from the Shing city and steal a spaceship and head towards his own planet.

What is essential here, I think, is that he can use both of the personalities and their very differing abilities and knowledge alternately and simultaneously. The old self is a space-

⁹ For Aalto University, School of Art, Design and Architecture with the title *Nomadic Science Fiction: Experience of Diversity and Alterity through Urbanizing Mongolia*, addressing the question of art exhibition exchange as a form of research.

astronomer that can program the ship to travel the 140 light years through space back home, the new Earth person has learned enough brutality not to mind the violence needed in order to escape. Still the story does not end in a final, even hybrid truth, winning the day and the entire universe finding peace at that. Besides his own two experiences and selves, Falk-Ramarren, as he is called now, takes the stunned Shing captain and another young alien the Shing have schooled to be a propaganda tool, home with him– and concludes that now they will have at least three different versions (of truths) of Earth.

In other words, the City of Illusions is a story about how by accident and by will power – and a lot of technology – one mind can hold inside itself two entirely differing personalities and cultures. It is also a story about how this kind of merging (though still keeping aware of parts) is essential to manage superbly in the universe. Besides this it is ultimately a story of how both technologies and ideologies govern our being in the universe and different combinations give different results. Somehow I felt that this story expressed well the idea of rising above alternatives and somehow also the intense hope of a difference that I, along with many other artists and (urban) researchers, felt that the combination of Mongolian nomadic and Buddhist culture together with latest technology could possibly be.

Strangers to Ourselves

What I am trying to address through all my stories is the different experiences that a project like this can reveal about both others (persons, cultures, cities) and about ourselves. The things and places that we belong to and don't, and in which ways this appears in different phases. We mostly somehow imagine that we have solid, whole selves, but of course we don't. We are divided. We are processes. We change. Julia Kristeva for one has made a great point of the stranger inside ourselves, the unconscious, the part of ourselves that will never be known to us, that does not belong (to any house or culture).¹⁰ She writes of an emerging paradoxical community of foreigners that acknowledge their own inner strangeness alongside the strangeness of others – and that through this combined knowledge of 'radical strangeness' we might shift somewhere else¹¹.

¹⁰ Kristeva 1991, 192.

¹¹ Ibidem, 195.

And so we go in search of... positive nihilism?¹² Combinations of Western and Mongolian identities (selves and families), practices of art, ethnography, urban research etc. in order to see what is there, after being ripped off much, and then to think what can be changed. Stressing the importance of both diversity and disparity, Jane Rendell considers Kristeva's term diagonal axis as the core argument for interdisciplinarity – and at least in this case, internationality. What is essential is that, in choosing to give up what we already know and by setting out for unknown lands (and practices), the “transformational experience of interdisciplinary work produces a potentially destabilizing engagement with dominant power structures - allowing the emergence of new and often uncertain forms of knowledge.”¹³ Rendell and Kristeva both emphasize that what is important here is not only to be intellectual and critical, but also to be emotional and political.¹⁴

To follow Nietzsche: it is oneself that one needs to challenge, oneself that one needs to find a new galaxy in – a new possibility of life, a new building site.

Annu Wilenius

Arabia, Helsinki July 13th 2012

English-Mongolian translation by Tsendpurev Tsegmid

12 Positive nihilism can be defined as removal of all non-inherent valuations (judgements, categories, social-logic etc.) so that immanent values can be perceived and reconstructed. Positive nihilism is not typical only to Nietzsche but also to many traditions of pagan, atheist, Buddhist and Hindu thought. (*The Unpopular Truth*, 2008 Online: <http://penetrate.blogspot.fi/2008/11/nihilism-in-search-of-working.html> accessed 6 Au 2012, David Storey 2011)

13 Jane Rendell: *Critical Spatial Practice: Curating, Editing, Writing*, in Judith Rugg and Michèle Sedgwick [Ed:s]: *Issues in Curating Contemporary Art and Performance*, Intellect, Bristol and Chicago, 2007, p.60

14 Ibidem.

References and literature

Hacklin, Saara & Wilenius, Annu [ed:s]: *Mongolia: Perception and Utopia*, 2008

Humphrey, Caroline & Sneath, David: *End of Nomadism?: Society, State, and the Environment in Inner Asia*, 1999

Kristeva, Julia: *Strangers to Ourselves*, 1991

Le Guin, Ursula K.: *City of Illusions*, 1967

Nietzsche, Friedrich: *Ecce Homo: How One Becomes What One Is (German: Ecce homo: Wie man wird, was man is)*, (1888) 1980

Rendell, Jane: *Critical Spatial Practice: Curating, Editing, Writing*, in Rugg, Judith and Sedgwick, Michèle [ed:s]: *Issues in Curating Contemporary Art and Performance*, 2007

Wilenius, Annu [ed]: *Bare house. Pori-Rotterdam-Ulaanbaatar*, 2011

Барилгын Талбай Дээр

Монгол улс өөрчлөгдөж байна. Мэдээжийн хэрэг, Монгол улс сүүлийн хорь гаруй жилийн турш хурдтайгаар өөрчлөгдсөөр байсан ч, саяхнаас шинэ шатанд шилжиж байгаа тухай Их Британи улсын Гаардиан (eng.Guardian) сонин “хүн төрөлхтөний түүхэнд гарсан хамгийн том дэвшлүүдийн нэг гэж хэлж болохоор хувьслын ирмэг дээр ирсэн”¹ гэж тодорхойлжээ. Нэгэн үед дээдлэгддэг байсан Монголын хөрс шороог сэндийлэн, нүүрс, зэс болон ураныг ухан гаргаж байгаа энэ уул уурхай нь яагаад ингэж их анхаарал татна вэ. Хөгжиж байгаа эдийн засаг нь ихэнх хүмүүсийн амьдралын түвшинг дээшлүүлж байгаа хэдий ч, олон хүн энэ үйл явцыг хэт дэмжих болон шүүмжлэхээс түдгэлзэж байна. Энэ нь сайн ч биш, муу ч биш, зүгээр л бодит байдал. Өөрчлөлт. ²

Би Монголд анх долоон жилийн өмнө бүлэг уран бүтээлчдийн хамт, өөрсдийн ертөнцийг үзэх үзлийг дахин тодорхойлох хүсэлдээ хөтлөгдөн, Европоос тэс өөр орныг бид яаж хүлээн авах бол гэж сонирхон хүсэн ирсэн юм.³ Бид харийн соёлтой танилцахаас гадна өөрсдийгөө харийн хүн мэтээр мэдрэхийг хүссэн билээ. Бид хүссэнээ мэдэрсэн боловч энэ үйл явц нь олон жилийн турш үргэлжлэн, янз бүрийн хэлбэртэй явагдсан бөгөөд, энэ үеэр Монгол хувьсан өөрчлөгдөж, бид ч бас хувирсан юм. Сайн тал руугаа юм уу, муу тал руугаа өөрчлөгдсөн эсэхийг хэн хэлж мэдэх билээ?

Хэрвээ бид нар энэ өөрсдийн сонгосон амьдралын замаараа яваагүй бол одоо ийм хүмүүс болохгүй байх байсан. Ницше *Ессе Homo* гэдэг зохиолдоо, “хүн өөрийнхөө төсөөлсөн шигээ л хүн болдог, яагаад гэхээр хүн өөрийгөө хэн гэдэг тухай ямар ч ойлголтгүй байдаг болохоор”. “Амьдралын зовлон бэрхшээлүүд, туслах замууд болон буруу эргэлтүүд”-ийг урьдчилан харж, зайлсхийвал хүний туулах амьдралын процесс нь утгагүй болох нь ойлголмжтой. Магадгүй, хамгийн цэцэн ухаан нь бидэнд тохиолдсон тэр азгүй тохиолдлуудаас үүдэн бий болдог - “тэдгээр нь олж авсан ухааны илэрхийлэл юм”.⁴

Өөрийгөө таньж мэднэ гэдэг нь урагшаа хандсан чиглэлтэй гэхээсээ буцан эргэх

1 Гаардиан сонин: <http://www.guardian.co.uk/environment/2011/nov/07/gobi-mega-mine-mongolia>.

2 Энэ эссений нэг хэсэг нь Цаг хугацаа, Орон зай болон Эрчимт байдал дунд Аялах нь (eng.Travels in Time, Space and Intensity, /2012.

3 Вилениусийн эмхтгэсэн Нүцгэн Байшин: Пори-Роттердам-Улаанбаатар номонд бас хэвлэгдсэн, 2011.

4 Ницше: *Ессе Homo*, 1980, х.64.

чиглэлтэй байсан нь тохиромжтой. Бид тэр амьдралын ямарваа үзэгдлийг туулах явцдаа бүх анхаарлаа түүнд хандуулан, зөвхөн болсны дараа нь эргэцүүлэн бодох нь зүйтэй.

Яг үүнийг *Нүцгэн байшин. Пори-Роттердам-Улаанбаатар* нэртэй үзэсгэлэн солилцооны төсөл өөрийнхөөрөө хийх гэж оролдсон юм. Хүн, байршил, соёлын солилцоо явагдаж, тэдгээртэй хамт, бүтээл хийх болон олон нийтэд хүргэх аргачлалуудыг ашиглан бид “өөрийгөө олох” зорилготой хагас-этнографийн маягтай бүтээлч явцыг Монгол Европийн хооронд бий болгосон юм. Энэ хэвлэл нь 2011 онд Улаанбаатар хотын Занабазар Музейд зохион байгуулсан үзэсгэлэнгийн тухай баримтжуулах болон эргэцүүлэх зорилготой.

Аян Замын Нүцгэн Байшин

Анхны *Нүцгэн Байшин* үзэсгэлэн нь 2010⁵ онд Финлянд улсын Пори хотод зохион байгуулсан бөгөөд ихэнх бүтээлүүд нь Пори хотын түүх болон газарзүйтэй уялдуулан, тухайн байршил дээр бүтээсэн. Бүх оролцогчид нь Пори-Уран Бүтээлчийн резидэнс хөтөлбөрийн хүрээнд ажилласан бөгөөд, Монголоос ирсэн 2 уран бүтээлч Нидерландын Роттердам хотод резидэнс хөтөлбөрт бас хамрагдсан байсан. Энэ үзэсгэлэн төслийн хоёр дахь хувилбарыг бид Улаанбаатар хотод хийхдээ Монголын хэд хэдэн уран бүтээлчийг нэмж оролцуулж, шинээр бүтээлүүдийг хийж, Порид хийсэн бүтээлүүдээс цөөн хэсгийг нь үлдээж, өөр маягаар засаж, Монгол орчуулгатай болгосон. Зарим бүтээлүүдийн хувилбаруудыг харж байхад, ижилхэн бүтээлүүд (бараг) өөр байршилд үзүүлэхэд утга санаа нь хувирч байгаа нь их сонирхолтой байсан.

Уран бүтээлч С.Ганзүг тавин ямаанаас бүрдэх *Ямаануудын Музей* бүтээлээ Финляндад хийх гэсэн боловч ямааны тоо бүрдээгүйгээс хийж чадаагүй бөгөөд Монголын музейд бас хийж чадаагүйдээ их гайхаж байсан. Энэ удаад ямааг олох нь асуудал биш байсангүй, харин тус музейн дотоод журам ямааг музейд оруулахыг зөвшөөрөхгүй байв. Музейн удирдлага ямааг гадаа талбайд байрлуулахыг санал болгосон юм. Ямааг гадаа байрлуулах нь тухайн бүтээлийн гол санааг гаргах боломжгүй болгох байлаа. С.Ганзүгийн өөр нэгэн бүтээл нь Монголын баруун аймагт байрлах өөрийн нутгийн сумын төвд нугалсан цаасаар хийсэн салхин тээрмүүдийг модон саваан дээр хатгаж буй перформанс юм. Сумын төвийн цахилгааны гол модыг тойруулан тавьсан энэ хүүхдийн юм шиг тоглоомууд нь энергийг нүүрс болон модноос гадна өөр бусад эх сурвалжаас олж болно гэдгийг

5 Вилениусийн эмхтгэсэн Нүцгэн Байшин: Пори-Роттердам-Улаанбаатар номонд бас хэвлэгдсэн, 2011

сануулж байна гэж ойлгож болох юм. Түүний энэ бүтээл нь хүмүүсийн анхаарал болон шүүмжлэлийг зэрэг татаж байна. Энэ бүтээлийн баримтжуулсан хэлбэрийг музейд тавьсан боловч бүтээлийн утга санаа хувийн шинж чанартай юм уу эсвэл улс төрийн хандлагатай гэж ойлгогдохооргүй байв.

Европын болон Монголын гэр, орон сууцны тухай эргэцүүлсэн бас нэг бүтээл нь Катрин Хорнекийн *Хэрвээ Уран Барилга Ярьж Чаддаг Байсан Бол* юм. Хоёр сувагт энэ видео инсталляц нь Австрийн орон сууцны талаарх дүрэм журамд баригдахгүй, жинхэнэ эрх чөлөөг Монгол гэр барих замаар олж авахыг хүсэж байгаа Австричууд - гэр хороололд амьдардаг иргэд болон талын нүүдэлчид орон сууцанд амьдарвал ямар эрх чөлөөг амсаж болохыг мэдэхийг хүссэн Монголчууд нарыг зэрэгцүүлэн харуулсан. Энэ бүтээл нь Монголын уламжлалт болон футурист соёлыг холбосон нь Монголын үзэгчдийн сонирхлыг ихэд татсан юм. Монгол орчуулгатай болгож шинэ хувилбараар гаргасан бас нэг бүтээл бол миний өөрийн *Миний Өссөн Байшингаас...Хелсинк-Улаанбаатар* нэртэй. Би Улаанбаатарын эргэн тойрон дахь гэр хорооллын зургийг авч, өөрийн бага насаа өнгөрүүлсэн хүрээлэн буй орчны тухай өгүүллүүдтэй уялдуулж өгсөн. Гэвч энэ хувилбар нь Монголын үзэгчдийн анхаарлыг нэг их татсангүй, магадгүй тэдэнд хэт энгийн эсвэл харийн санагдсан байж мэднэ.

Уран бүтээлийн олонд хүртээл болгох байршлыг солих нь түүнтэй холбогдох агуулга өөрөөр ойлгогдох шалтгаан болох боломжтойг Манчестер хотод болсон Азийн Триенниалд урилгаар оролцсон Т.Энхболдын бүтээлийг соёлын үүдэлтэй хэд хэдэн ташаа ойлголтууд бий болсон тухай жишээ болгон ярьж болох юм. Түүний перформанс бүтээл нь Улаанбаатарт болсон үзэсгэлэнгийн нэг хэсэг байсан бөгөөд Манчестерт хийсэн түүний неоформанс бүтээлийг видео хэлбэрээр мөн баримтжуулан тухайн үзэсгэлэнд тавьсан. Энхболдын бүтээл болон бүтээлийн ‘үндэс’ хоёрын хоорондох холбоосын тухай асуулт асуусан байна. Фийби Чамбр бичихдээ, “Энхболдын бүтээл нь түүний төрж өссөн нүүдэлчин соёлтой шууд холбоотой боловч, хэрвээ Монголын хөдөө нутагт энэ перформанс бүтээлээ хийвэл, урлаг гэж хэлэгдэхгүй. Энхболд (дотоод зөрчилтэйгөөр) хотожсон байршлаас байршил руу сэлгэж энэ перформанс бүтээлээ байрлуулж хийснээрээ “урлаг” гэж амьдруулж байх шиг. “6

Энэ эргэцүүлэл нь сонирхолтой - хөдөөний нүүдэлчин байтугай энгийн Монгол

6 Фийби Чамбр: Тогмидшийрэвийн Энхболдын Зүүлүн Уриа, The Manunion сэтгүүд, <http://www.student-direct.co.uk/2011/11/16/enkbold-togmidshiirevs-gentle-message/>, 2012 оны 7-р сарын 21-нд уншив.

хүн Энхболдын бүтээлийг хараад тэдний өдөр тутмын зан үйлийн нэг хэсэг гэж үзэхгүй нь тодорхой тул - тэр бүтээл нь хөдөө нутагт “урлаг” биш байх өөр ямар шалтгаан байж болох вэ? Хөдөөний хүмүүсийн урлагийн талаарх ойлголт муутай байдал уу? Нүүдэлчдийн талаарх энэ эргэцүүллийг сөргүүлэн бодоход, Манчестерийн Музейн дотоод журмын дагуу энэ “нүүдэлчин” перформанс бүтээлд тавьсан олон хязгаарлалтын тухай бас дэлгэн үзүүлсэн бол их сонирхолтой байх байсан юм шиг. Тэр хязгаарлуулалтуудаас нь дурдвал, нүцгэлж болохгүй, морины хомоол хэрэглэж болохгүй, ямар нэг юм шатааж болохгүй, боловсруулаагүй амьтны арьс хэрэглэж болохгүй гэх мэт. Энэ хоёр перформансыг зэрэгцүүлэн тависан бол бүтэн биеийн цагаан өнгөтэй комбинзон өмссөн, Европын журамд тохирсон, хүүхдэд халгүй материалыг ашиглаж, хүүхдэд халгүй үйлдэл хийсэн “музейн нүүдэлчин”-ийг бүтээснээс илүү хүчтэй бүтээл болох байсан байж мэднэ. Энэ шүүмжлэлээс ямар санаа дугааж байна вэ гэхээр Энхболдын нүүдэлчний дүрийн тоглолт нь тухайн цаг хугацаанд хамгийн их сонирхлыг татаж байгаа үзэгдлийг дагадаг Европын урлагийн ертөнцийн хүрээнд ашиглагдсан эсвэл тэрээр санаатайгаар ашиглуулснаас хамаарахгүйгээр, Монгол нь төрөлх байдлаа хадгалсан (хэсэгчилсэн) гайхамшигтай орнуудын нэг юм.

Бас нэгэн сонирхолтой соёлын утга нь алдагдсан үзэгдэл болсон нь Алетта де Жонгийн *Модернизмын Эргэн Тойрныг Тохижуулах* нь инсталляц бүтээл юм. Энэ бүтээл нь хаягдал дахин боловсруулах болон өөр зорилгоор дахин ашиглах тухай бөгөөд Барууны хэрэглээг шүүмжилсэн, эргэцүүлсэн хандлагатай: Дани улсад байдаг төмрийн хаягдлаас бүтсэн уул болон хуванцар саванд дотор суулгасан байгалийн эмийн ургамлын гэрэл зургуудыг ашигласан. Тухайн инсталляцын байршил дээр бид цугларч Монгол явах төлөвлөгөөгөө цуцалсан, Монголыг огт үзээгүй Алеттаттай байлцсан. Тааралдсан материалаа ашиглаж бүтээл хийх нь сая жилийн биш юмаа гэхэд хэдэн зуун жилийн турш хэрэглэгдэж урлагийн бүтээл хийх ирсэн аргачлал бөгөөд хотжилтын сүүл үеийн энэ Европын санааг ийн үзүүлсэн нь тухайн аргачлалыг мэддэг хүмүүст зааварласан мэт санагдахааргүй байлаа. Харин, энэ бүтээл нь нэг тасарсан холбоос байгааг нь харуулж байна: шинэ-болгоныг-дандаа-хаях соёлыг дахин эргэцүүлэх шаардлагатай гэсэн радикал уриа нь олонхын саналыг арай аваагүй байна. Бүтээл нь хоёр соёл болон байрлалыг хооронд нь гайхалтайгаар уялдуулсан байсан боловч, оршин суугчдын ёс зүйн үүднээс сэтгэлийг нь татсан бүтээл

гэхээсээ илүү гоо зүйтэй болсон гэж хэлж болох юм. Мэдээж, үүнд хөгжиж буй орны “хөгжлийг бууруулах буюу сааруулах” хандлагыг толгойлон дэмжих нь бага зэрэг эвгүй сэтгэгдэл төрмөөр юм шиг. Бүтээлийг хийж байхдаа солилцсон бидний өрөөсгөл ойлголтууд болон тайлбарууд нь Монголыг огт үзээгүй тохиолдолд төсөөлөн бодоход үнэхээр хэцүү гэдгийг батлан харуулсан юм. Ийм маягын, бүтээлийг хийх болон дэлгэн үзүүлэх үзэгдлүүд нь нийгмийн болон материаллаг нөхцлүүдийг өөр соёлын утгад хамааруулан хамтад нь авчирснаар урлагийн мэдрэмжийг бий болгох, урлагийн тухай харилцан яриа, мэтгэлцээнийг өдөөн бий болгох хүчин чадалтай гэдгийг илэрхийлж байна.

Өөрчлөлтийн салхи

Би тэдгээр солилцооны тухай өөрийн туршлагаас эргэцүүлж байна. Миний өмнө хэлсэнчлэн, 2005 онд Монгол явах анхны санаа маань өөрсдийн дасаж дадсан орчноосоо маш өөр ертөнцийг үзэх байсан бөгөөд бид түүнийг үнэхээр мэдэрсэн. Эхэндээ, бид нар энэ хоёр гурав сарын хугацаатай аялалыг адал явдал гэж үзээд хэцүү, бэрхшээлтэй зүйлсийг тэвчдэг байлаа. Би Монголын амьдралд дасаж, бараг Монгол болж байгаадаа (Монгол хэлгүйгээр) их баяртай байлаа.

Аажмаар, би гэр хорооллоор явж, хүмүүстэй уулзаж, тэдний бага насны дурсамжыг сонсон, дуусашгүй их сүүтэй цай ууж, шорлог болон шар айрагтай цэнгээнд уригдаж явах явцдаа – би 1970-аад оны Хелсинкийн эмх цэгц багатай, зэрлэгдүү гэмээр дүүрэгт өнгөрүүлсэн бага настай минь маш төстэй санагдсан юм. Мөн Монголын хөдөө нутаг надад гэртээ байгаа юм шиг л сэтгэгдэл төрүүлсэн. Хувийн орон зай багатай, цэвэрч байдлыг байнгын хадгалах боломжгүй нүүдэлчин амьдралын түвэгтэй гэж хэлж болохоор талууд нь миний сэтгэлийг зовоодоггүй байлаа. Монголын Их Эзэнт Гүрэн байгуулагдсаны 800 жилийн ойн баяр наадмаар, Сүхбаатарын талбай дээр зогсож, Скорпион (eng. Scorpion) хамтлагийн *Өөрчлөлтийн Салхи* (eng. *Wind of Change*) дууг амьдаар сонсон, хуванцар савнаас архи уун баясаж зогсож байхдаа, надад ямар нэг гомдоллох шалтгаан байсангүй.⁷

Үүний дараа би *Нүцгэн Байшин* төслийн сүүлийн үзэсгэлэнг зохион

⁷ Скорпион хамтлагийн Өөрчлөлтийн Салхи (eng. Wind of Change) нь 1989 оны Берлиний ханыг буулгах үеийн дурсамжит дуу юм. Энэ үйл явдалтай тохиолдуулан Сүхбаатарын талбай дээр болсон жагсаалууд нь Ардчилсан хувьсгал болж хувирсан бөгөөд гурван сарын дараа дэлхийн хоёр дахь Коммунист засаглал огцорсон билээ. Надтай хамт тоглолтыг үзэж байсан найзууд маань энэ дуу 15 жилийн өмнө чухал байсан боловч, одоо бол...тиймэрхүү...

байгуулахаар Монголд ирлээ. Би зургаан сар байх хугацаандаа хоёр үзэсгэлэн зохион байгуулах, санхүүжүүлэх зорилготой байсан боловч, тухайн музей нь “үзэсгэлэнг байгуулах” гэдэг ойлголт дутмаг байсан. Музейн хувьд, үзэсгэлэн гаргана гэдэг нь утсаар дүүжлэн бүтээлийг өлгөөд л болоо гэж үздэг бөгөөд хэдхэн цагийн дотор үзэсгэлэн бий болдог гэж боддог. Музейн маркетинг болон ажиллах цагийн тухай гэх гайхширмаар мэдээлэлтэй бид тулгарч байлаа. Мэдээжийн хэрэг, Буддын шашны үнэт бүтээлүүд хадгалдаг музей нь орчин үеийн урлагийн музейг бодвол хэд хэдэн асуудалтай байх нь ойлгомжтой юм. Ямарваа бүтээлийг урлагийн бүтээл болгож харагдуулах нь газарзүйн болон тухайн нөхцөл байдлаас маш их шалтгаалдаг. Энэ бүх нөхцөл байдал дээр нэмэгдэн хэт хурдацтай өргөжиж буй Улаанбаатар хотын тээврийн түгжрээ, дугаарлах нь тэсвэрлэхийн аргагүй болсноор – миний Европ-Веберийн сэтгэл зүй нь Монголын энэ нөхцөл байдалд дасах гэсэн хандлагыг зогсоосон юм. Тэр үед, би өөрийгөө “бүртгэлтэй харийн хүн” гэдэг хууль ёсны нэр томъёотой яг нийцэж байгааг бүрэн мэдэрсэн юм.

Монгол болон Улаанбаатар хотыг эмх цэгцгүй, замбараагүй гэсэн ойлголтыг авах – бас тийм ойлголтыг бусдад өгөх их амархан. Нэг талаараа, энэ нь үнэн юм. Жишээлбэл, Монголын соёлд урьдчилсан төлөвлөх гэдэг нь маш өөр утгатай. Энэ асуудалд нүүдэлчин дараах байдлаар хандаж болох юм, “Одоо санаа зовоод яах юм бэ? Маргааш гэхэд бүх юм өөрчлөгдөх юм чинь”⁸. Гэхдээ миний бодлоор, Монгол улсын хувьд зах зээлийн эдийн засаг болон тээврийн түгжрээ гэх мэт эмх цэгцгүй, замбараагүй байдалтай байгаа ч, бодит байдал дээр хэрэгждэггүй онолын тогтолцоотой нөхцөлд тухайн тогтолцоонд хүмүүс үнэнчээр, санаачлагатайгаар хамрагдана гэдэг нь боломжгүй зүйл гэдгийг сайтар ойлгох нь чухал юм. Энэ тогтолцооны нэг нь шашин бөгөөд Монголын хувьд энэ шашин нь Ламаизм, бөө болон Буддын шашны холимог бөгөөд – ихэнх Монголчууд өдөр тутам энэ шашныг эрхэмлэн шүтдэг.

Ямар нэг зүйл төлөвлөхөөс эхлээд хүүхдийн үс авах хүртэл, өглөөнөөс үдэш хүртэл хийгдэх үйлдэл бүр ямар нэг ёс заншилтай холбоотой байдаг ба энэ тухай ламтай заавал зөвлөлдөх хэрэгтэй. Замбараагүй мэт давхилдах тэр олон машинууд нарны эрчим хүчээр ажилладаг мөргөлийн дугуйгаар гоёсон байдаг. Үүнээс гадна, өөрийн гэсэн эд зүйлээ үүрээд, хээр талаар зорилгогүй давхих

⁸ Хампри & Снийф: Нүүдэлчний Иргэншил Төгсгөл Болсон уу?, 1999, х.306.

гэсэн ойлголтоос тэс өөр нүүдэлчний соёлын хүчтэй тогтолцооны нөлөө мөн харэгддаг. Гэр дотор бүх зүйл өөрийн гэсэн байрлалтай, гэр бүлийн гишүүн бүр өөрийн гэсэн хэсэгтэй. Гэрээ заавал хэрэгтэй газар руу зорилготой нүүнэ. Энэ бүхний дээр нь Монголыг илэрхийлэх гол ойлголт бол гэр бүл юм. Тэгэхээр өнөөгийн Монголын энэ эмх цэгцгүй, замбараагүй байдал нь хүн төрөлхтөний түүхэн дэх хамгийн гэнэтийн өөрчлөлтийн улмаас болж байна уу? Хүн бүр үүнийг мэдрэх нь аргагүй юм.

Хоосон Төсөөллүүдийн Хот

Би гэртээ буцан ирж, өөрийн адал явдлаа профессор Тайна Ражанти-д (*Нүцгэн Байшин* төсөл миний докторын ажлын нэг хэсэг⁹) өгүүлэн ярьсан бөгөөд, тэрээр Урсула К. Ле Гүйн шинжлэх ухааны хийсвэр зохиол болох *Хоосон Төсөөллүүдийн Хот* гэдэг зохиолыг уншиж үзээч гэж санал болгосон юм. Тэрээр энэ номыг надад сонирхолтой байх болов уу, яагаад гэвэл шинэ соёлд нэвтрэн орохын тулд чи ганцаараа, бас харийн хүн байх хэрэгтэй гэсэн утгыг илэрхийлдэг гэж хэлсэн. Хэрвээ чи хоёулаа бол, хоорондоо нэгдэж, үүрд харийн хүмүүс хэвээрээ үлдэнэ. Би тэр зохиолыг гайхан, шимтэн уншиж байх явцдаа, түүний утга санаа нь илүү гүн гүнзгий гэдгийг ухаарсан.

Хоосон Төсөөллүүдийн Хот зохиол нь сүүлд Фалк гэдэг нэртэй болсон хоёр мянган жилийн өмнө амьдарч байсан харийн хүний тухай юм. Тэрээр өөрийн ой ухаанаа алдсан ба хэн түүнийг хаанаас ирсэн гэдгийг мэддэггүй байжээ. Нутгийн олон түүнд өөрийн хэл, соёл, ур чадвар болон итгэл үнэмшлийг зааж сургасан байна. Тэрээр нутгийн олны нэг болсон боловч, түүний ой ухаанд нэгэн уулын бүдэг бадагхан дурсамж байдаг тул – өөрийгөө хаанаас ирсэн тухайгаа мэдэхийг хүсэн аялалд гарчээ. Дэлхий Шинг гэдэг нэртэй үндэстний удирдлага дор байдаг. Фалк Шинг үндэстний хотод ойртох тусам, тэрээр олон хувилбарт үнэнтэй тулгарч байсан ба бодит хүнтэй ярьж буйгаа, эсвэл төсөөллүүд, хоосон төсөөллүүдтэй харьцаж байгааг ялгах боломж байхгүй байлаа.

Шинг үндэстний хотод Фалк өөрийгөө харь ертөнцөөс ирсэн ба түүний ой ухаан арчигдсан тухай мэдэж авжээ. Нэгэн Шинг Фалкад хэлэхдээ, түүний хуучин

ой ухааныг сэргээж болно, гэхдээ түүний одоо байгаа ой ухаан, дурсамж, бие 9 Хагас-бөөрлөсөн Гэртэй Цэцэрлэг: Бие Хүн, Олон Нийт, Эргэн Тойрны Тухай Сэтгэгдлийг Монголын Хотжитын Үйл Явцаар Туулах нь (eng. Semi-detached Ger with a Garden: Experience of Self, Community and Environment through Urbanizing Mongolia) уран бүтээлийн үзэсгэлэнг судалгааны хэлбэр болох тухай, Дүрслэх урлаг, Дизайн, Уран барилгын Сургууль, Аалтогийн Их Сургууль.

хүнийг байхгүй болно гэжээ. Мэдээж, Фалк тийм замыг хүссэнгүй – тэгээд өөрийн бүтээсэн бясалгалт үйлдлээр өөрийн хуучин бие хүнийг шинэ бие хүнээр дамжуулан олохыг хүссэн байна. Тэрээр тэгж чаджээ. Эхэндээ, тэрээр хоёр бие хүнийг агуулсан биеэ удирдаж чадахгүй галзуурахаа шахсан боловч, аажмаар тэнцвэрийг олсон байна. Өөрийн энэ гайхалтай хүчин чармайлтын хүчээр, тэрээр хоёр бие хүнийг нэг мэт удирдсанаар Шинг хотоос сансрын машин хулгайлан оргож, өөрийн ертөнц рүү нисжээ.

Миний бодлоор, энд юу чухал вэ гэхээр, Фалк өөрийн хоёр бие хүнийг, тэдгээрт байгаа өөр шинж чанаруудыг, мэдлэг ур чадварыг хамтад нь болон ээлжилж ашиглаж чаддаг байдалд байгаа гэж бодож байгаа. Түүний хуучин бие хүн нь зуун дөчин гэрлийн хурдаар сансарт нисдэг хөлгийн тохируулгыг хийж чаддаг сансрын одон орон судлаач байсан бол, Дэлхийн шинэ бие хүн нь оргохын тулд гаргаж болох аргыг сурсан байлаа. Энэ зохиол нь холимог үнэн ялан дийлж дэлхий ертөнц амар тайван болдог гэсэн маягаар дуусгавар болж төгсдөггүй. Өөрийн хоёр бие хүн болон хоёр өөр амьдралын туршлагаас гадна, Фалк-Рамаррен гэдэг нэртэй болсон хүн маань, гайхсан Шингийн удирдагч, Шингийн уриаг түгээгч маягаар бэлтгэсэн залуу харийн хүн хоёрыг гэртээ аваачиж, тэд нар одоо Дэлхийн тухай хамгийн багаар гурван янзын хувилбарыг (үнэнийг) мэдэж байна гэж дүгнэдэг.

Өөрөөр хэлбэл, *Хоосон Төсөөллүүдийн Хот* нь өндөр технологи, сэтгэлийн хүч болон санаандгүй тохиолдол гурваас улбаалан нэг ухаан санаа нь тэс өөр хоёр бие хүн, соёлыг агуулж чадахыг харуулсан зохиол юм. Мөн энэ зохиол иймэрхүү маягын хослох явц нь (аль аль хэсгүүдийг хадгалан) ертөнцийг удирдахад чухал гэдгийг илэрхийлсэн. Ерөнхийдөө, технологи болон ертөнцийг үзэх үзэл биднийг удирддаг болох тухай, тэдгээрийн янз янзын хувилбар нь өөр хороондоо ялгаатай үр дүнг өгдөг гэдгийг хэлсэн байна. Миний бодлоор, энэ зохиол нь би болон бусад уран бүтээлчид, судлаачдын (хотожсон) Монголын нүүдэлчин болон Буддын соёлыг шинэ технологийн хослол гэж байх боломжтой гэдэгт итгэсэн, бэлэн байгаа сонголтуудаас зайлсхийх санааг бас гаргасан юм шиг санагдсан.

Өөртөө Харийн Хүн Байх нь

Би өөрийн энэ өгүүллүүдээр юу хэлэх гээд байгаа вэ гэхээр, энэ төслөөс үүдсэн олон янзын туршлага, мэдрэмжүүдийг бусдад (хүмүүс, соёлууд, хотууд)¹⁰ болон бидэнд бий болгосон юм. Бидэнд хамааралтай болон хамааралгүй зүйлс, байршлууд нь өөр үе шатанд, өөр байдлаар харагддаг. Бид ямар нэг шалтгаанаар, бидний хувь хүн маань бөх бат, бүрэн бүтэн гэж ойлгодог боловч тийм биш юм. Бид хуваагдмал. Бид байнга өөрчлөгдөх үйл явц. Бид өөрчлөгддөг. Энэ тухай Жулия Кристева бидний дотор орших харь хүн нь, бидний ухаан санаанд мэдэгдэхгүй, бидэнд мэдэгдэхгүй тэр хэсэг нь бидэнд хамааралгүй (ямар нэг байшинд, соёлд) гэж оновчтой тайлбарласан байдаг. Тэрээр, өөрсдийн дотоодод байдаг болон бусдад байдаг харийн шинж чанарыг хүлээн зөвшөөрдөг шинээр бий болж буй харийнхны бүлэглэл нь – “радикал харийн шинж чанар”-ын тухай энэ хосолсон мэдлэгийг ашиглан, бид өөр нэг чиглэл рүү хандаж мэднэ.¹¹ Бид тэгэхээр эерэг үгүйсгэх үзлийг (нихилизм) хайж байна уу?¹² Өөрийгөө булаалгасны дараа, тэгээд юу өөрчлөгдөх боломжтой тухай бодох, тэнд юу байгааг олж харахын тулд Барууны болон Монголын өөрийншил (бие хүмүүс, гэр бүлүүд), урлагийн дадлага, этнограф, хотын судалгаа зэргийн хосолмол хувилбаруудыг бий болсон. Олон ургальч үзэл болон ялгаатай байдлын чухлыг онцлоод, Жэйн Рэнделл Кристевагийн гаргасан нэр томъёо болох “хошуулдсан тэнхлэг” (eng. diagonal axis)-ийг интердисциплинари (eng. interdisciplinarity) буюу олон салбарын холимог чанарын тухай маргааны гол асуудал болгон авч үздэг ба энэ нь мөн олон улсын (eng. internationality) шинж чанартай юм. Энд юу чухал вэ гэхээр, өөрсдийн байгаа мэдлэгийг үгүй болгоход бэлэн байж, тэр үл мэдэгдэх газар нутгийг (зан үйлдлийг) мэдэхийн тулд аялах нь “интердисциплинари бүтээлээс бий болсон том өөрчлөлтийн мэдрэмж нь давамгайлсан хүчнүүдийн харилцаанд орсноор шинэ буюу тодорхой бус мэдээллийг бий болгох нөхцлийг бүрдүүлж байна.”¹³

10 Кристева, 1991, х.192

11 195-р хуудастай адил.

12 Эерэг нихилизм гэдэг нь төрмөл бус үнэлгээний хэлбэрүүдийг (бусдыг буруушаан шүүмжлэх, ангилал, нийгмийн олонхын сэтгэлгээ гэх мэт) үгүйсгэснээр төрмөл үнэт чанаруудыг гаргаж ирэх, дахин бий болгохыг хэлж болно. Эерэг нихилизм нь зөвхөн Ниццийн үзэлтэй холбоотой биш бөгөөд Паганы соёл, шашингүйн үзэл, Буддизм, Хинду шашин зэрэг нь үүнтэй төстэй хандлагатай байдаг. (The Unpopular Truth, 2008 Online: <http://penetrate.blogspot.fi/2008/11/nihilism-in-search-of-working.html> accessed 6 Au 2012, David Storey 2011).

13 Жэйн Ренделл: Орон Зайн Шүүмжлэлт Дадлага: Кураторлах, Эмхэтгэх, Бичих, Intellect, Bristol and Chicago, 2007, х.60.

Рэнделл, Кристева нар энэ үйл явц нь зөвхөн оюун ухааны болон шүүмжлэлт биш, мөн сэтгэл зүй болон улс төртэй холбоотой гэдэг дээр санал нийлж байна. ¹⁴

Ницшег дагахын тулд: хүн өөрөө өөрийгөө шалгаж, сорьж байх хэрэгтэй, өөрөө шинэ ертөнцийг олох хэрэгтэй – амьдралын шинэ боломжийг олох, барилгын шинэ талбай бас олох хэрэгтэй.

Анну Вилениус

Арабиа, Хелсинк

2012 оны 7-р сарын 1

Орчуулагч Цэгмэдийн Цэндпүрэв

¹⁴ Өмнөх ишлэлтэй адилхан.

Ашигласан материалууд

Хааклин, Саара & Вилениус, Анну [эмхтгэсэн]: *Монгол: Ойлгоц болон Төгс Ертөнц*, 2008

Хампри, Каролайн & Снийф, Давид: *Нүүдэлчний Иргэний Төгсгөл Болсон уу?*, 1999

Кристева, Жулия: *Өөртөө Харийн Хүн Байх нь*, 1991

Ле Гүйн, Урсула К: *Хоосон Төсөөллүүдийн Хот*, 1967

Ницше, Фридрих: *Ессе Ното*, (1888) 1980

Жэйн Ренделл: *Орон Зайн Шүүмжлэлт Дадалга: Кураторлах, Эмхэтгэх, Бичих*, 2007

Вилениус, Анну [эмхтгэсэн]: *Нүцгэн Байшин: Пори-Роттердам-Улаанбаатар*, 2011

bare house. ulaanbaatar
ZANABAZAR FINE ART MUSEUM
нүцгэн байшин улаанбаатар

08.01. - 08.07.2011

10.03. - 10.11. 2011

Ulu Braun (GER), Dugarsuren Batkholboo (MGN), Dugarsuren Batzorig (MGN),
Enkhjargal (MGN), Katrin Hornek (AUT), Aletta de Jong (NL),
Chris van Mulligen (NL), Christine Saalfeld (GER/NL), Sedbazar Ganzug (MGN),
Karin Suter (CH/NL), Togmidshiirev Enkhbold (MGN),
Yondonjunain Dalkh-Ochir (MGN), Annu Wilenius & Oula Salokannel (FIN)

Welcome to the opening on August 1st 4-6 pm!

нүцгэн байшин улаанбаатар

ЗАНАБАЗАРЫН НЭРЭМЖМТ ДҮРСЛЭХ УРЛАГИЙН МУЗЕЙ

Үзэсгэлэнгийн нээлт 2011.08.01. 16.00-18.00 цагт нээлтээ
хийх тул хүрэлцэн ирхийг урьж байна.

Үргэлжилэх хугацаа:

08.01. - 08.07.2011

10.03. - 10.11.2011

Вебсайт: <http://www.zanabazarfam.mn>

Утас: 976-11-326060, 976-11-326061, 976-11-323986

Факс: 976-11-326060

Е-майл: info@zanabazarfam.mn

Шуудангийн хаяг: Улаанбаатар 38, Жуулчдын гудамж

Байршил: Чингэлтэй дүүрэг, Жуулчдын гудамж, Барилгачдын талбай

KONEEN SÄÄTIÖ

i f a ■ Institut für Auslands-
beziehungen e. V.

● TAITEEN Keskustoimikunta
☞ CENTRALKOMMISSIONEN FÖR KONST
Ⓢ ARTS COUNCIL OF FINLAND

Yondonjunain Dalkh-Ochir

Visual artist

**Born in Tuv province, Bayanjargalan Sum, Mongolia 1958,
lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia**

Nomadic TV

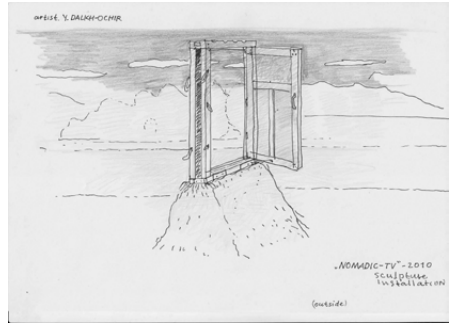
sculpture, 2011

Since ancient times, Mongolians have been a nomadic culture and their original habitat is the ger. Until this day, we are living in gers, which preserves our nomadic existence and culture. I was born in a ger and grew up in the countryside. When I was young, I usually went to school by riding a horse.

The aim of this work is to show how today's Mongolian nomadic lives relate with outside environments, and their existence, through the doors of gers. Because gers don't have windows, the door is the only element relating to the outside. The view to the outside through the ger's open door is the nomadic TV, as Mongolians adjust their lives to weather, livestock, pasture and information from arriving guests and actions of family members, etc. Before the 20th century, Mongolian gers had doors made of stitched felt, and had open fireplaces inside. There were many customs related to felt doors. For example, one was to enter the ger by the right side of the door and exit from the left (east) side. Since urbanization in the 1940s, Mongolians use wooden doors and metal stoves with chimneys in gers.

The idea for the *Nomadic TV* project was conceived five years ago. In the Bare house exhibition in Pori as an installation of videos to show the roles the members of a family play, and how they conduct their lives, by representing five families' doors in the countryside. In the Ulaanbaatar version of Bare house I presented a genuine ger door as a sculpture with earth on both sides of the threshold to emphasize its separateness as an element.

Ёндонжунайн Далх-Очир

Уран бүтээлч

Тэрээр 1958 онд Монгол улсын Төв аймгийн Баянжаргалан суманд төрсөн бөгөөд одоо тус улсын Улаанбаатар хотод ажиллаж, амьдарч байгаа.

Эрт дээр үеэс, Монголчууд нүүдэлчний амьдралаар амьдарч ирсэн бөгөөд бидний анхны орон сууц бол гэр билээ. Одоог хүртэл, бид соёл уламжлалаа хадгалахын тулд гэрт амьдарч байгаа. Би гэрт төрж, хөдөө нутагт өссөн. Би хүүхэд байхдаа, сургууль руугаа морь унаж явдаг байлаа. Энэ бүтээл нь Монголын нүүдэлчний амьдрал нь эргэн тойронтойгоо хэрхэн холбоотой оршдог тухайг гэрийн хаалгаар дамжуулан үзүүлэхэд гол зорилготой юм. Яагаад гэвэл, гэр нь байшин шиг цонхгүй болохоор, гэрийн хаалга нь гадна талтай холбогдох гол холбоос юм.

Монголчууд өөрсдийнхөө амьдрал, мал сүрэг, өвс бэлчээрээ цаг агаарт тохируулан зохицуулж, айлчлан ирж байгаа зочид болон гэр бүлийн гишүүдийнхээ юу хийж байгааг гэрийн нээлттэй хаалгаар хардаг ба энэ гадаад ертөнцийг харуулсан зураглал нь Нүүдэлчний ТВ юм. Хорьдугаар зуунаас өмнөхөн, Монгол гэрийн хаалга нь шагласан эсгийгээр хийдэг байсан ба задгай галтай нь байжээ. Эсгий хаалгатай холбоотой олон янзын ёс заншил байдаг. Жишээ нь, гэр лүү орж байгаа хүн нь эсгий хаалганы баруун талаар, гарч байгаа хүн нь зүүн гар талаар гарах ёстой гэх мэт. 1940-өөд оны хотжилтоос эхэлж, Монголчууд хаалгаа модоор хийж төмрөөр хийсэн зуух гэрт хэрэглэх болсон байна.

Нүүдэлчний ТВ бүтээлийн санааг таван жилийн өмнө олсон юм. Пори хотод зохион байгуулсан *Нүцгэн Байшин* үзэсгэлэнд би таван гэр бүлийн гишүүдийн гүйцэтгэх үүрэг, тэдний өдөр тутмын амьдралыг гэрийнх нь хаалгаар үзүүлсэн видео инсталляцуудыг дэлгэн харуулсан. Улаанбаатар хотод болсон *Нүцгэн Байшин* үзэсгэлэнд би бодит гэрийн хаалгыг газар шороотой уялдаатай баримал мэтээр төсөөлөн байрлуулж, аль ч талаасаа нэвтрэх боломжтой болгож, түүний бусад биетүүдээс ялгаатай биет гэдгийг нь тодотгохыг оролдсон.

Dugarsuren Batkholboo

*Born in Sukhbaatar province's Baruun Urt sum, Mongolia,
lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia*

Grass-Water

sculpture, installation, video, 2010-2011

The earth and its nature transform in unfathomable ways creating millions of plants, rivers and lakes; every living creature migrates in its way and stays in constant movement following its own intuitions and perceptions. Some have developed a nomadic mindset as they have gone looking for the grass and water they need.

As ancient sculptures representing our intellectual history, so also sculptural rock formations in nature remain as representations of pervasive climates and the continuous change of the seasons, these both create our understanding of what spatial art is. My first idea was to work with dry and wet argal (cow excrement) with the name *Grass-Water* in open space in nature. Continuing this, I have worked creating sculptural shapes thinking of them to be in indoors space, so I used simple materials such as wood and felt to express argal's uniqueness.

In my work grass eaten by cows, horses, sheep, goats and camels and water is processed becoming sculpture, and this is being presented as art in the contemporary way. I believe this will be helpful in changing our thinking and our art. Contemporary art project *Grass-Water* derives from diverse sources such as Mongolian nomads' living experience, the five kinds of herded animals as well as from my own feelings in space, in history and culture.

Барималч Д.Батхолбоо

Сүхбаатар аймгийн Баруун Урт суманд төрсөн.

Улаанбаатар хотноо ажиллаж, амьдарч байна.

Өвс-Ус

Бүтээлийн тайлбар, видео инсталляци, 2010-2011

Жил, улирал, сар, өдөр хоногоор байгаль дэлхийн хувирал, өвөрмөц тогтоц, бүтэц бүхэн нь хэдэн мянган сая өвс ургамал, гол горхи, нуур усыг бий болгон алив амьтан өөрийн совин мэдрэмжээр нүүн шилжиж байнгын хөдөлгөөнд оршдог. Өөрт хэрэгтэй ӨВС УС-аа сонгон амьдрах зарим нь нүүдэлчдийн оюун сэтгэлгээг хөгжүүлсээр иржээ.

Байгалийн эрс тэс уур амьсгалтай, дөрвөн улирал нүүдэллэн амьдарч оюун санааны сонгодог дүрслэл дурсгалын нэг эртний ингэмэл зохилбор, байгалийн орон зай дахь чулуун баримлууд нь орчин үеийн орон зайн урлагийн томоохон төлөөлөл болон үлджээ.

Миний анхны санаа ӨВС УС нэртэйгээр малын гаралтай хуурай аргал болон нойтон баасаар байгаль дээр орон зайн хэлбэр үүсгэн ажилласан юм. Үүнийгээ үргэлжлүүлэн мөн аргалын онцлог дүр төрх хэлбэрийг эсгий болон мод чулууны тусламжтайгаар энгийн материал ашиглан дотор байхаар бодож орон зайн баримал хэлбэрийг үүсгэж ажиллалаа.

Үхэр, адуу, хонь, ямаа, тэмээ: Эдгээр амьтдын өвс идэж, ус ууж гаргасан баримлыг урлаг болгон орчин үеийн урлагийн хэллэгээр бусдад хүргэж байна. Энэ нь бидний урлаг оюун сэтгэлгээнд өөрчлөлт өгч чадах болно гэдэгт итгэж байна.

“Өвс ус” уран бүтээлийн хөтөлбөр нь монголчуудын нүүдэлчин ахуй амьдрал, таван хошуу мал, цаг агаар, орон зайн төсөөлөл дахь өөрийн мэдрэмж, мөн түүх соёл зэрэг олон мэдээллийг орчин үеийн урлагийн төрлөөр бүтээлээ хийлээ.

Katrin Hornek

*Born in 1983 in Austria,
lives and works in Vienna, Austria*

If Architecture Could Talk

2 screen video-installation, HDV, 35min, 2008–2011

Feelings

When the global financial crisis started in 2008, I felt the romantic need to connect myself back to nature, to gain practical skills in order to have the choice of living a more self-sufficient life. I decided to go to Mongolia, to experience total nomadic freedom, but what I found was settled gers on the outskirts of Ulaanbaatar.

Thoughts

The project creates a circle between different political and social systems by following the Mongolian ger – a traditional nomadic tent – through Austria to Mongolia. A shift out of the house into the ger - and the other way around - is traced.

Starting the interview-based journey in Austria, the camera follows various Westerners [Europeans / Western Europeans?] dealing with this highly assigned architecture in their home country. There are people wanting to make money out of the exotics of imported gers, paralleled by those choosing an adapted version of the ger as domicile for a more self-supporting way of living to develop alternatives to capitalistic informed lifestyles. These are followed by people interested in the spiritual quality of this architecture, finding their true selves in their new summerhouses searching for the good life and hoping for social change. Here the ger is used as a romanticized projection surface for freedom, autonomy and reduction.

In Mongolia, the direction of influences is reversed, and nomadic gers are surveyed in their transformation stages to the house. Due to changing political conditions – such as the shift from a socialist to a capitalistic system in 1991 and the associated trend of privatisation and mediatisation – massive social changes occur. Former nomads living in traditional gers move from the countryside to the city of Ulaanbaatar where they slowly settle down and build houses. The mobile gers become future summerhouses in their gardens. Interviewed people – torn between the freedom and force of choice – continuously hope to improve their lifestyle, even if the price they pay is full dependence on the market. The act of urban movement is now associated with capital and agglomeration and changes a horizontal, cyclic movement into a vertical, aspirational one. The filmic loop ends with a poet, scientist and politician, who applies his Western influenced ideas on the ger, through putting it on top of his holiday house in order to preserve his dwindling culture.

Products Views

Besides other venues, the project has been shown at the exhibition Bare House in Pori, Finland in 2010 and Ulaanbaatar, Mongolia in 2011. For the version in Finland, a one channel video version – from Austria to Mongolia – was screened on the suspended reverse of a piece of linoleum flooring. Through the wood imitation on the front and its vertical arrangement, the floor simultaneously became a wooden desert and a high-rise to comment on interacting value systems.

To close the content cycle, it was very important for me to bring the project back to Mongolia, where my search for true freedom had begun. For the Mongolian version I felt the need for a

two channel video installation, where Austrian and Mongolian interview-segments alternate to highlight the ambivalence of modernity's promises: flexibility and mobility in direct dialogue.

Flexible Austrian "You Inc.'s" – who can work with the internet from anywhere – are edited between Mongolians who have also learned from their mobile tradition and face up to these contemporary demands as the interviewed politician states: "People go, where the free market prevails..." This time the audience can't step back and watch the video and the flooring sculpture from the distance because you have to sit within the installation. People are invited to take a journey on the magic carpet to define their own hetero(u)topia.

The project was realised with support from bm:ukk Austria, Land Niederösterreich, MA7 Vienna, bmwf Austria and Annu Wilenius/Kone Foundation for funding the subtitles

Катрин Хорнек

1983 онд төрсөн Австрийн Вэнн хотод ажиллаж, амьдардаг

Хэрэв уран барилга ярьж чаддаг бол

2 видео инсталляци HDV, 35мин, 2008–2011

Мэдрэмжүүд

2008 онд эдийн засгийн хямрал эхлэхэд өөртөө илүү боломжтой амьдралын сонголттой байж, энгийн чадамжуудыг олж авахын тулд өөрийн биеийг байгальтай эргэн холбох романтик хэрэгцээгээ олж мэдэрсэн юм. Би жинхэнэ нүүдэлчин эрх чөлөөг мэдрэхээр Монголруу явсан боловч миний олсон зүйл гэвэл Улаанбаатар хотын гадна суурьшсан гэрүүд байлаа.

Бодлууд

Төсөл нь Австри, Монголоор дамжин улс төрийн болон нийгмийн өөр системүүдийн хооронд уламжлалт нүүдэлчин оромж болох Монгол гэрийн тойрог бүтцийг бий болгож байгаа юм. Байшинг гэрийн бүтцэд болон гэрийг байшингийн бүтцэд шилжүүлэхийг мөрдсөн билээ.

Ярилцлага дээр тулгууралсан аялал нь Австрид эхлэснээр видео-камер барууныхан хэрхэн өөр өөрийн улсад уламжлагдан ирсэн архитектурын өндөр шийдлүүдтэй харьцаж ирснийг харуулна. Импортлогдож ирсэн харийн сонирхотой гэрүүдээр мөнгө хийх сонирхолтой хүмүүсийн зэрэгцээ монгол гэрийн хялбаржуулсан хувилбарыг өөрийн оромж, амьдрах сууц болгон “капиталист” амьдралын хэв маягт өөр сонголтыг хөгжүүлэх хүсэлтэй хүмүүс олон байлаа. Эдгээр нь монгол гэрийн архитектурын оюунлаг, сүнслэг чанарыг сонирхон ойлгож, өөрсдийн мөн чанарыг “зуныхаа” шинэ гэрт олсон хүмүүс юм. Сайхан амьдралыг эрэлхийлж, нийгмийн өөрчлөлтөнд найдсанаар гэр нь эрх чөлөө, өөртөө засах болон өөрчлөлтийн өнгөц тусгал болон илэрхийлэгдэж байгаа юм.

Монголд энэхүү нөлөөллийн чиг хандлага нь эсэргээрээ бөгөөд нүүдэлчдийн оромж гэр нь суурин байр сууц, байшинд шилжих явцдаан байгаа юм. 1991 оны социалист системээс капиталист системд шилжин улс төрийн өөрчлөгдөж буй нөхцөлүүд болон өмч хувьчлалын хандлагууд нь нийгмийн томоохон өөрчлөлтүүдийг бий болгож байна. Уламжлалт гэрт амьдардаг байсан нүүдэлчид хөдөө, орон нутгаас Улаанбаатар хотод нүүн ирцгээн суурьшиж байшин барьцгаадаг байна. “Хөдөлгөөнт” гэрүүд нь хүмүүсийн цэцэрлэгүүдэд ирээдүйн “зуны байшин” болж байна. Ярилцлагад хамрагдсан хүмүүс эрх

чөлөө болон хүчилсэн сонголтын дунд орших бөгөөд тэдний төлж буй ханш нь зах зээлийн үнэлгээнээс бүрэн хамааралтай ч өөрсдийн аж амьдралыг дээшлүүлэхээр тасралтгүй найдна. Хотын нүүдлийн үйл явц нь нийслэл хоттой болон агломерацитай холбоотой бөгөөд хөндлөн, давтамжтай нүүдэл босоо, тэмүүлэлтэй болон өөрчлөгдөж байна. Кино зураглалын гогцоо нь яруу найрагч, эрдэмтэн, улс төрч болох нэгэн эрхэм хэрхэн өөрийн барууны нөлөөлөлтэй санаануудыг монгол гэрт тусгаж, хоргдож буй өөрийн соёлоо хамгаалахын тулд зуслангийнхаа байшингийн дээвэр дээр монгол гэр барьсан байгаагаар төгсөнө.

Бүтээгдэхүүнүүд

Бусад үйл явцаас гадна энэхүү төсөл нь 2010 онд Финляндын Пори хот дахь “Нүцгэн Байшин” үзэсгэлэн, 2011 онд Монгол улсын Улаанбаатар хотноо үзэсгэлэнд тавигдсан юм. Финляндад дэглэгдсэн үзэсгэлэнд “Австриас Монголруу” хэмээх нэг сувгийн видео хувилбар нь дээш өлгөгдсөн хулдаасан шалны ар талд проектороор тусгагдан толилуулагдсан болно. Хулдаасны өнгөн талын хиймэл модон шалан босоо хээ нь модон цөл болохын зэрэгцээ хоорондын холбогдлыг өндөр ач хобогдолтой болгож өгсөн юм.

Агуулгын давтамжийг дуусгахын тулд “үнэнхүү эрх чөлөөний” эрэл маань эхэлсэн Монголд төслөө эргүүлэн авчрах нь их чухал байлаа. Монголд толилуулах бүтээлийн хувилбарын хувьд хоёр суваг бүхий видео инсталляци тавих нь Австри, Монголын сурвалжлагдсан сегментүүд орчин үеийн ихэмсэг амлалтуудын талаар өөр өөр зүйлийг онцолж буйг уян хатан болон хөдөлгөөнт байдлуудыг шууд харилцан яриа байдлаар толилуулах нь хэрэгтэй хэмээн санагдсан юм.

Ярилцлага өгсөн нэгэн улс төрчийн “Чөлөөт зах зээл зонхилох газарлуу хүмүүс явдаг...” хэмээн хэлсэнчлэн хөдөлгөөнт уламжлалаасаа суралцсан ба орчин үеийн шаардлагуудтай нүүр тулж буй Монголчуудын дунд хаанаас ч интернеттэй ажиллах Австрийн Flexibel “You Inc. ’s”-уудыг хэвэлсэн юм. Энэ удаад үзэгчид хойш алхаж видеог болон босоо шалыг холоос үзэх боломжгүй учир эдгээр хоёр инсталляцийн хооронд сууж үзэх хэрэгтэй юм. Үзэгчдийг “шидэт хивсэн” дээр морилж өөрийн hetero(u)topia-г тодорхойлохыг урина.

Төсөл нь Австрийн bm:ukk, Land Niederösterreich, MA7 Vienna, bmwf Austria, мөн Annu Wilenius/Kone Foundation-ы дэмжлэгтэйгээр хэрэгжсэн юм.

Togmidshiirev Enkhbold

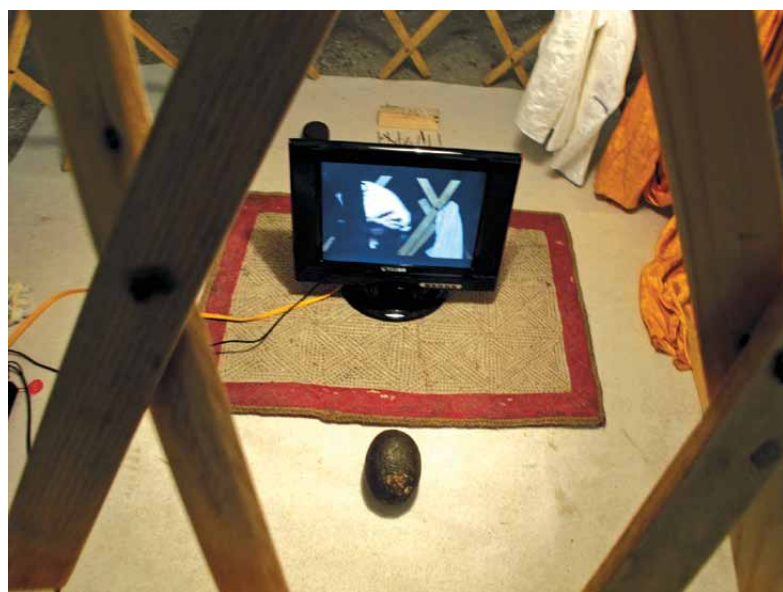
*Born in Guchin-Uus, Uvurkhangai province, Mongolia in 1978,
lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia*

Soul

performance and installation, 2011

Bare house. Ulaanbaatar international art exhibition was organized at Fine Arts Museum, or Zanabazar's Museum between 3rd and 10th of August 2011. My performance and installation works My Ger (or My Home) that were done during this exhibition were connected to Zanabazar's Museum. Famous works of Undur Gegeen Zanabazar, and other top art works of Mongolian artists are exhibited in this museum. For this international art exhibition I especially redesigned the structure of my ger to remind imaginations of monastery, and this was relating to my performing actions. Making limits to my actions through the materials I used created influence that relates to surrounding atmosphere, and to people's thinking concerning their religion. It is important to pay attention not only to the space we live in and ways of living, but also to the understanding of purifying our mind and inner qualities (soul, heart etc.)

Тогмидшийрэв Энхболд

Тэрээр 1978 онд Монгол улсын Өвөрхангай аймгийн Гучин-Ус суманд төрсөн бөгөөд одоо тус улсын Улаанбаатар хотод ажиллаж, амьдарч байгаа.

Хүмүүн

үйл хөдлөлийн урлаг, өрөг урлаг бүтээл, 2011

2011 оны 08-р сарын 03-10 ны хооронд Занабазарын музейд “Нүцгэн Байшин” олон улсын уран бүтээлчдийн үзэсгэлэн зохион байгуулагдсан. Тус үзэсгэлэнгийн үеэр хийгдсэн “Миний гэр” үйл хөдлөлийн урлаг, өрөг урлаг бүтээл нь Занабазарын музейтэй холбогдсон юм. Тус музейд Монголын анхдугаар богд өндөр гэгээн Занабазарын суут бүтээлүүд байрлах ба монголын уран бүтээлчидын сор болсон бүтээлүүд хадгалагдаж байдаг юм. Уг үзэсгэлэнд зориулж өөрийн гэрийн бүтэцийг өөрчилж буддын шашны сүмийн суврага хэлбэрийн төсөөлөлийг санагдуулхаар шийдсэн нь миний хийгдэх үйлдэлүүдтэй холбогдсон юм. Үйл хөдлөлд хэрэглэгдсэн материалуудаар дамжуулж өөрийн хийж байгаа үйлдэлд хязрааглалт үүсгэх байдал нь тухайн орчинд хамаарагдах нөлөөлөлийг бий болгох ба хүмүүсийн шүтлэгтэй холбоотой оюун санааны эргэцүүлэлийг бий болгох явдал байлаа. Бидний амьдрах орон зай, амьдралын хэвшил загваруудын өөрчлөлтүүдээс гадна, оюун санаа, дотоод цэвэршилийн ойлголтуудад анхаарлаа хандуулах нь чухал бөгөөд бид хаанаас бий болсон хаашаа явж байгаа зэрэг олон асуултуудад хариулт өгч болох юм.

Ulu Braun

*Born in 1976 in Schongau, Germany,
lives and works in Berlin, Germany*

Westcoast

video installation, 2009

Tripod

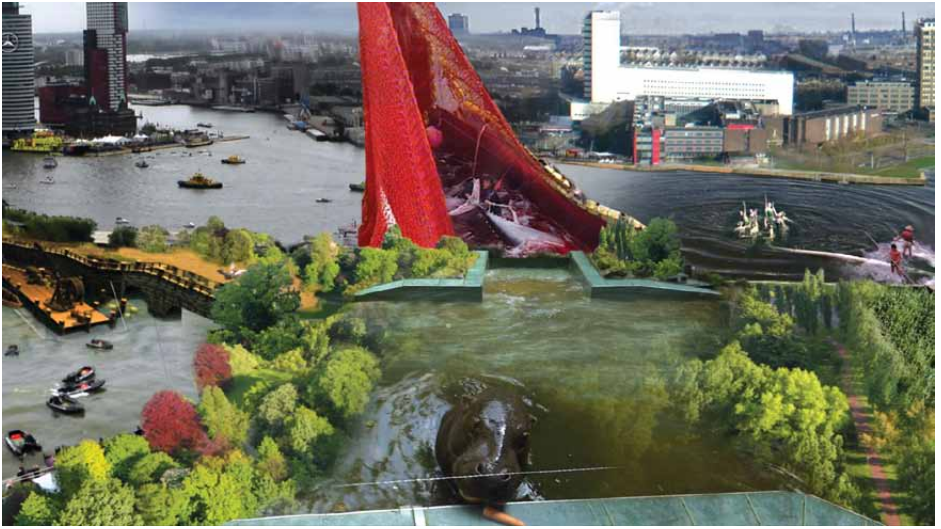
bones and photograph, 2011

Westcoast is a panorama-video, consisting of interwoven scenes mounted on a coastline – somewhere between Rotterdam and Sydney. Starting from a bubbling primordial soup, the view pans along a waterfront in the style of a late transnational financial eclecticism, and passes mystical spots such as a giant hippo and hectically spinning rubber boats. After a dark spiritual waterway recalling medieval atmospheres, the panorama ends in a cave with a ‘refuse-Jacuzzi’ in which a white woman gazes about herself melancholically.

Westcoast deals with issues of import and export of goods and culture. Especially Mongolia – this small, young [?] and proud nation, with its glorious past and unique culture, recently being faced [challenged?] with valuable mineral resources and mass media – seems to be on the edge of a giant change in import/export issues and so it felt meaningful to show this work in Ulaanbaatar.

It is important to me to analyse how images influence me while I produce them and to become aware of the power I have, in analogy to mass media. Instead of letting this advertising, news and entertainment flow into myself, I can try to sense what it is I see; I can enjoy it, and/or ask questions about it. What is it that stands for beauty or the truth in my surrounding? Am I in line with the values of the society I live in? Do I have a will of my own?

All in all, these works are poetic metaphors of ‘imagery’ as such, from its archaic past to our globalized media driven world.

Улу Браун

1979 онд Германы Шонгауд төрсөн
Герман улсын Берлин хотноо ажиллаж,
амьдарч байгаа.

Баруун эрэг

видео инсталляци, 2009

Гурван хөлт тулгуур

яс болон фото зургууд, 2011

“Баруун эрэг” бүтээл нь Ротердамаас Сидней хүртэлх тэнгисийн эргийн зурвасын хаа нэгтгээг харуулах сүлжээлдсэн дүр зургуудаас бүрдсэн панорама-видео ажил юм. Эхлэл нь балар эртний хөөсөрсч буй шөлнөөс хожуу транснационал эдийн засгийн эклектицизмийн стилий урдуур үргэлжилж аварга усны үхэр, хурдтай эргэлдэх резинэн завьнууд зэрэг нууцлаг газруудаар дайран өнгөрнө. Дундад зууны уур амьсгалыг санагдуулам сүсэг бишрэлийн харанхуй усан замын дараа панорам нь агуй доторх хаягдал ваннад цагаан арьст эмэгтэй өөрийгөө гунигтайгаар цоо ширтэн буй дүр зургаар төгсөнө.

“Баруун эрэг” видео-панорам нь эд барааны болон соёлын импорт, экспортын талаарх бүтээл юм. Ялангуяа Монгол- ийм жижиг, өөрийн бахдам түүх болон өвөрмөц соёлтой, залуу бөгөөд бардам ард түмэн одоогоор үнэлэгдэхүйц газрын баялгийн нөөц, масс медиаг нүүрлэж, импорт экспортын асар том өөрчлөлтийн ирмэгт байгаагийн учир энэхүү бүтээлээ Улаанбаатар хотод толилуулах нь утга учиртай санагдана.

Бүтээлээ хийх явцад эдгээр дүрсүүд нь надад хэрхэн нөлөөлж буй, мөн масс медиатай ижил төсөөтэй байх хүчнээс намайг сэрэмжтэй болгодог юм. Тэрхүү зар сурталчилгаа, мэдээ мэдээллийг өөрлүүгээ цутган оруулахын оронд би юу үзэж, харж байна гэдгийг мэдэрч чадах бөгөөд тэдгээрээс таашаал авах эсвэл асуулт босгож ирж чадах юм. Миний хүрээлэн буй орчинд гоо сайхныг болон үнэнийг юу илэрхийлж байна вэ? Би өөрийн амьдарч буй нийгмийн үнэлэмжүүдтэй нэгэн эгнээнд байна уу? Надад өөрийн дур хүсэл, сэтгэлийн тэнхээ, тэмүүлэл байна уу?

Энэхүү бүтээлүүд нь хуучны өнгөрснөөс одоогийн бидний хэт глобалчлагдсан нөхцөлд туугдаж буй ертөнц хүртэлх “төсөөллийн” яруу найргийн зүйрлэлүүд юм.

Sedbazarin Ganzug

*Born in Songino Sum Zavkhan Aimag, Mongolia in 1978,
lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia*

Paper Tells the Message from the Winds

performance documentation on video, photographs, 2010

Nomad grown up in a Mongolian ger I had many desires like becoming an artist and seeing the ocean. These were things I thought about when fencing our livestock in, sometimes whispering about my interest in agriculture.

My first travel to Europe was an artist-in-residence visit to Stichting Kaus Australis art centre in Rotterdam, the Netherlands for three months in 2009. It was then that I got a brilliant new idea to start making works with flour. There I also had a chance to visit a windmill in Overschie. The windmill produced pure flour by natural wind. I liked this very much and thought that it shows real connection between people and nature. I was energized by this experience and besides strengthening my idea to work with flour it eventually gave me the idea of brining the idea of windmills back to my home village in the Western mountains in Mongolia.

As I returned from Rotterdam to Songino village I organized a small event that I called Paper Tells the Truth to the Winds. I arranged a table with some papers and sticks – and a guest book for comments – at the centre of the village, just by the main electricity pole. There, attracting everybody's attention, I started to fold small windmills out of paper. The villagers, including the mayor and many herders from around, came to see, wonder at and comment at the piece.

In countries with higher development, based on science and artificial engineering, people's selfishness increases and so also their freedom to change themselves. This is against nature. As an impact people feel pressure from the earth. 'Developing' the earth increases depression and aggression, leading as well to the weather change and global warming.

Central Asian nomad people have believed in inner forces of nature such as air, wind, water, mountain, wood, and rocks for many thousands of years. We had better consider the importance of suitable development of these inner forces. In my work I show that even if connections are developing higher and higher in the world, still we cannot forget the connection between humanity and nature. Who can stop the truth of nature, even if humans can control many things?
Wind is blowing... Water is flowing...

Сэдбазарын Ганзүг

*1978 онд Монгол улсын Завхан аймгийн Сонгино сумд мэндэлсэн
Улаанбаатар хотод ажиллаж амьдардаг*

Салхин тээрэм

Монгол гэрт өссөн нүүдэлчин би уран бүтээлч болж далай үзэхсэн гэсэн олон хүсэл мөрөөдөлтэй байлаа. Эдгээрийг би малаа хашихдаан бодож, заримдаан хөдөө галд өөрийн хүслээн шивнэдэг байсан юм.

Европруу би анх 2009 онд artist-in-residence хөтөлбөрөөр Нидерландын Роттердам хотын Stichting Kaus Australis урлагийн төвд очиж байсан юм. Тэр үед л надад гурилаар уран бүтээл хийх гайхалтай сайхан санаа орж ирсэн билээ. Мөн тэгэхэд надад Overschie дахь салхин тээрэм үзэх завшаан тохиож байгалийн салхины хүчээр тээрэм нь хэрхэн цэвэр гурил гаргаж байгааг харсан юм. Энэ нь надад маш ихээр таалагдаж хүн байгаль хоёрыг бодитоор холбож байна хэмээн бодогдлоо. Энэхүү туршлага нь надад их эрч хүч өгөхөөс гадна гурилаар ажиллах санааг минь зоригжуулж, мөн салхин тээрмийн санааг Монголын баруун уулсад орших нутагтаан аваачих сэдлийг төрүүлсэн юм.

Ротердамаас ирээд Сонгино суманд “Салхинд хэлэх цаасны үг” - хэмээх жижиг арга хэмжээ зохион байгуулсан нь сумын төвд цахилгааны гол шугамын дор ширээ, сандал, үзэг, цаас болон хүмүүс сэтгэгдэлээ үлдээх санал хүсэлтийн дэвтэр байрлуулав. Тэгээд цаасаар жижиг салхин тээрэм хийж эхлэхэд хүн бүрийн анхаарлыг татаж сумын иргэд, малчид, засаг дарга хүртэл сониучирхан ирцгээсэн юм.

Өндөр хөгжилтэй улс орнуудад шинжлэх ухаан болон хиймэл инженерчлэлд тулгуурлан хүмүүсийн хувиа хичээх үзэл, мөн өөрсдийгөөн өөрчлөх эрх чөлөө ихэссэн мэт. Энэ нь байгалийн эсрэг юм. Үүний үр нөлөөнд хүмүүс байгалийн дарамтыг мэдэрч эхэллээ. Хорвоо дэлхийг “хөгжүүлэх” нь зовлон түгшүүр, уур хилэнг нэмэгдүүлж, мөн цаг уурын өөрчлөлт, дэлхийн дулаарлыг үүсгэж байна.

Төв Азийн нүүдэлчид нь олон мянган жилийн туршид байгалийн хүчин болох салхи агаар, ус, уул, мод болон хад чулуунд итгэн сүсэглэж ирсэн билээ. Бид эдгээр хүчингүүдийг ашиглах боломжит хөгжлийн чухлыг тооцоолох хэрэгтэй юм.

Өөрийн уран бүтээлдээн би дэлхий дахинд холбогдохуун, хамаарал нь хэдий өндөр төвшинд хөгжиж байгаа ч хүн болон байгалийн хамаарлыг бид мартаж болохгүйг харуулдаг юм. Хүн төрөлхтөн олон зүйлийг хянаж чадах ч байгалийн үнэнийг хэн зогсоож чадах юм бэ?

Салхи салхилна... Ус урсана...

bare house. ulaanbaatar
нүцгэн байшин улаанбаатар

10.03. - 10.11. 2011

ZANABAZAR FINE ARTS MUSEUM

Dugarsuren Batzorig (MGL), Ganbat Enkhjargal (MGL), Sedbazar Ganzug (MGL) Aletta de Jong (NL), Chris van Mulligen (NL), Christine Saalfeld (GER/NL), Karin Suter (CH/NL), Togmidshiirev Enkhbold (MGL), Oula Salokannel & Annu Wilenius (FIN)

KONEEN SAATIO

нүцгэн байшин улаанбаатар

ЗАНАБАЗАРЫН НЭРЭМЖИТ ДҮРСЛЭХ УРЛАГИЙН МУЗЕЙД

Үзэсгэлэнгийн нээлт:

2011.10.03-ны 15.00-17.00 цагт нээлтээ хийх тул
хүрэлцэн ирхийг урьж байна.

Үргэлжилэх хугацаа:

10.03. - 10.11.2011

Вебсайт: <http://www.zanabazarfam.mn>
Утас: 976-11-326060, 976-11-326061, 976-11-323986
Факс: 976-11-326060
Е-майл: info@zanabazarfam.mn
Шуудангийн хаяг: Улаанбаатар 38, Жуулчдын гудамж
Байршил: Чингэлтэй дүүрэг, Жуулчдын гудамж, Барилгачдын талбай

Annu Wilenius

*Born in 1974 in Helsinki, Finland,
lives and works in Helsinki, Finland*

Of the House I Grew Up in...Helsinki-Ulaanbaatar

digital photographs, voice-over, Mongolian translation, photograph, 2007-2011

I grew up in a house built by a carpenter out of scrap building materials just after the Second World War ended. The house grew through the years from the first centre part to have a second centre part, higher than the first with a balcony over-looking the sea. Then there was the East wing and some years later the West wing. There were 'front' doors on every side of the house as well as terraces and smaller balconies. The materials used were sometimes appropriate, sometimes not so and definitely more innovative than conventional. My all time favourite is the stair elevations built out of rubber door fasteners. And of course half the electricity switches and water taps were connected the wrong way around.

When I first came to Mongolia I was fascinated by the ger districts with their amazing combination of settlement and nomadism: gers and gardens. To learn more I asked several artists who had grown up in the Ulaanbaatar ger districts to show me around in their childhood environments. What happened to me as I walked through the fences and self-built villas with their balconies and newly started flowerbeds was that I suddenly recognised my own childhood environment in Helsinki, Finland in the 1970s. Then the roads were still unpaved and the gardens more like patches of forest than anything else. Also people themselves mostly built the houses – at least partly. All this was rapidly changing already then and now most of the area is very neatly asphalted and the villas come from construction companies' brochures.

Besides the 'childhood walks' into ger districts I also visited current ger district dwellers, especially ones with elaborate gardens, and people who invited me to parties. From all this photographic material I then put together a slideshow that I paired with a voice-over describing my childhood home and its environment changing in my experience from the 70's to the 2000's.

I have presented this work in different contexts (and versions) in Finland, the United Kingdom, the Netherlands, Austria and now finally in Mongolia. In Europe the most remarkable reaction was that of being shown something people would have imagined as slum and misery as something lively and positive. In a Viennese conference several architectural historians marvelled at the inherent, wonderful aesthetic of these areas and were clearly invigorated by the idea of seeing ger districts with a positive slant and not just as problems to solve. Besides this the structure of the work was much commented for its eerie connections and a sense of 'creating memories'.

Showing the work in Ulaanbaatar I could see that the images, that held such exotic fascination for European audiences, aroused almost no interest at all; it's all too familiar. As to the voice-over story, I received only one direct comment: A Chinese visitor enquired if there was something wrong with the work as the images and the story seemed to be mismatched...

Анну Вилениус

1974 онд Финландын Хэлсинк хотод мэндэлсэн,
Финландын Хэлсинк хотод ажиллаж амьдардаг

Хелсинк-Улаанбаатар...Миний Өссөн Байшингаас

Дижитал фото зургууд, дуу оруулалт, Монгол орчуулга, фото зураг, 2007-2011

Дэлхийн хоёрдугаар дайн дууссаны дараа барилгын үлдэгдлээр мужаан хүн барьсан байшинд би өссөн. Он жилүүдийн явцад байшин эхний байдлаа өөрчилж нэг төвтэйгөөс хоёр төвтэй болж, мөн дээш өндөрсөн далайг харсан балконтой болсон бөгөөд зүүн жигүүр, ахин хэдэн жилийн дараа баруун жигүүртэй болов. Байшингийн тал бүрт “урд” хаалганууд, террасууд болон жижиг балконуудтай боллоо. Энэ бүхэнд хэрэглэгдсэн материалууд зориулалтын болон зориулалтын бус байсан тул байшин бүхэлдээ хэвшсэн байдаг л загвараас илүү бүтээлч болсон юм. Харин миний үргэлж таашаадаг зүйл нь хаалганы резинэн оньсоор хийсэн шатны гишгүүрүүд байлаа. Мөн, мэдээж, тогны унтраалга болон усны гоожууруудын тал нь эсрэгээрээ хобогдсон байдлууд.

Би Монголд анх ирэхэд миний сэтгэлийг булаасан зүйл бол гэр хороолол, түүний гайхалтай суурьшилт болон нүүдэл-гэрүүд болон цэцэрлэгүүд байв. Улам ихийг мэдэхийн тулд би Улаанбаатар хотын гэр хорооллуудад өссөн хэдэн уран бүтээлчдээс өссөн орчноо надад үзүүлэхийг хүссэн юм. Хашаанууд болон өөрсдөө барьсан байшингууд, тэдгээрийн балкон, шинэхэн барьсан цэцгийн цоморлигууд дундуур алхахдаан би 1970д оны Финляндын Хэльсинкд өнгөрүүлсэн өөрийн хүүхэд насыг гэнэт олж таньсан юм. Тэгэхэд тэнд зам нь засагдаагүй байсан бөгөөд цэцрлэг гэж ойн үлдэц хэсэг газрууд л байлаа.

Байшингийнхаа ядаж жаахан хэсгийг ч гэсэн хүмүүс өөрсдөөн барьцгаадаг байв. Тэр үед л энэ бүхэн хурдацтайгаар шинэчлэгдэн өөрчлөгдөж байсан ба одоо тухайн хэсгийн ихэнх нь цэвэрхэн асфальтлагдаж харин байшингууд нь барилгын компаниудын брошурнаас биеллээ олдог болсон юм.

Би хүүхэд насны дурсамжийг сэргээсэн гэр хорооллууд дундах явган зугаалгуудаас гадна ялангуяа сайтар тордож арчилсан цэцэрлэгт хүрээлэнтэй тэндхийн байнгын оршин суугчдын болон намайг урьсан хүмүүсийнд зочлон очсон юм. Тэгээд бүх энэхүү фото материалуудаас 1970”- 2000” он хүртэлх хүүхэд насны минь гэрийг болон түүний орчны өөрчлөлтүүдийг тайлбарласан дуу бичлэгийг слайдшоутай нэгтгэсэн юм.

Энэхүү бүтээлээ би өөр өөр агуулга\мөн хувилбаруудаар\ Финлянд, Англи, Недерланд, Австри зэрэг орнуудад толилуулсан бөгөөд одоо Монголд толилуулж байна. Европын орнуудад хамгийн тэмдэглүүштэй хариу реакц нь хүмүүсийн ядуу, зүдрүү хэмээн төсөөлж байсан зүйл нь амьд, эерэг гэсэн байдлыг харуулсанд байв. Венецийн конференц дээр зарим архитектурын түүхчид гэр хорооллын уг байдал, эдгээр орчны гайхалтай гоо зүйг гайхширсан бөгөөд гэр хорооллыг шийдэх ёстой ярвигтай асуудал бус харин эерэг байдлаар нь харуулсан энэхүү санаагаар илт урамшсан байлаа. Үүнээс гадна энэхүү ажлын бүтцийн хувьд нягт холбоо болон “дурсамжийг бүтээх” талаар ихээхэн санал, тайлбартай байсан билээ.

Европын үзэгчдийн сэтгэлийг хөдөлгөж, сонирхлыг татсан энэхүү бүтээлийг Улаанбаатар хотод толилуулахад монгол үзэгчдийн сонирхлыг бараг л огтхон ч татаагүйн учир нь энэ бүхэн дэндүү танил байсных юм. Харин бүтээлийн тайлбар дуун дээр нэгэн хятад үзэгчээс шулуун санал сонссон нь: Уг бүтээл ямар нэгэн байдлаар буруу тавигдаагүй биз? Учир нь слайдны зургууд болон тайлбар дуу бичлэг нь хоорондоо авцалдахгүй байна гэж хэлсэн юм...

Aletta de Jong

*Born in 1967 in Utrecht, The Netherlands,
lives and works in Rotterdam, The Netherlands*

Landscaping Modernism

installation, mixed media, 2011

Being Site-specific without Being There

Excerpts from an email correspondence between Aletta de Jong and Annu Wilenius
July - October 2011

ADJ: Attached is a photo made in the harbour nearby my studio showing a silver hill of recycled metal. The shape with the blue is how I imagine Mongolia: green hills and blue sky. I want to make something that has an awareness of raw materials in Mongolia, and how this functions at a local and international level. The arrival of new communities in Mongolia is informed by the generation of capital, and in our case the production of cultural knowledge. Here in Europe there is an overload of goods and we are constantly throwing them away, and yet, we still consume more. There is value in the waste, especially through recycling, but still there's a need for raw material. I also like the reference to landscape, which from the Netherlands, where I am writing, is a totally artificial construct.

I'll try to be more precise about what I want to do (having someone else produce the work without me actually being there is new for me). What I would like is to use two of the museum's vitrines: one vertical and the other one horizontal on the floor. If possible, underneath the horizontal vitrine there should be a sheepskin that protects it from the floor, and on top a vase,

or bucket, with a big bunch of green herbs, flowers or grasses in an easy arrangement. There's no need to water them, they should wilt during the exhibition. Three copies of the "Dutch mountain" photos should be placed against the glass around the inside of the vitrine to create a panorama. The vertical vitrine should contain a copy of the photo I took of Alvar Aalto's Villa Mairea in Finland last year. I think it's Villa Mairea in a nut shell, because of its ideas about reflecting nature in the building.

The Vitrines combined with the photographs, bouquet and sheepskin is a sort of 3D magazine that reflects in a loose way on re-use, additional use and different use. The flowers transform from decoration into dried raw material and the Dutch mountains represent recycling and landscaping in one.

AW: Thanks for the sketches and ideas.

I really liked the sheepskin and vase plan. It has a craziness, which I think is very poetic. Also told Zugee and Boldo about it – they also thought it sounded wonderfully weird. I haven't found a skin yet, but Boldo will ask some people at Naran Tuul market tomorrow. There are skins about, but this time of year lots of people want to buy them as the cold is coming. As for the greens/herbs, is the idea that the plants could also be used as food? I bought a very beautiful bunch of leaf-celery today and it made me think that they could make a very nice bouquet for the vase.

ADJ: It is not just about being edible but also about using plants to make medicine, fabric or colouring. So for example: leaf-celery and other herbs combined with a birch branch, grass, onions, mushrooms, goji berries, Mongolian cherry – whatever you can find, but preferably something 'typically' Mongolian. Some can be in the vase, the rest at the side of the vitrine. The vase could also be a plastic bottle, an oil tin (from edible oil), a bucket and so on. Preferably something adjusted by someone by having the top cut off or painted.

An additional thought for the installation of the work... If the vitrine on its side has an open bottom then I would like to use this as a sort of storage compartment for material, maybe fire wood and/or charcoal or other raw materials like stones or iron.

AW: The bottom of the vitrine is closed and quite properly so, so it isn't possible to open it, but we thought that we'd build a wood and coal pile to cover it anyhow. Spilling quite a bit onto the floor as only very little can actually be 'inside'. Is this ok?

ADJ: Spill is good! ... Especially in this case.

AW: Attached is a photo of a preliminary set up. It's not in the place where it will now be. We moved it to the centre of the hall last thing yesterday. Looks much better when placed at a diagonal.

ADJ: I think the surrounding of the installation should be very clean and empty covered in warm museum light – if possible.

AW: OK, the herbs. It's really difficult to find them here. You can't imagine how few plants like this are about. How about an aloe vera and a bamboo – we have them at home (photos attached), and of course the celery. As for the pots, I've not come by anything really... the best I can think of is recycled glass food jars. This is also what you can see people using here, so that could be something.

ADJ: I think it should be a sort of Still Life typical of the time we are going through at the moment... at the same time playful, with a certain (poetic) beauty. So everything you're talking about and what I see in the photo you sent – celery, garlic, ginger, bamboo, berries etc. – is all great! They should be placed in jars or plastic holders on top of the 'Dutch mountain' vitrine and on the floor. But then the trick is to get a good balance... I trust all of you there and I can hopefully decide on Monday when I see the latest images.

AW: Attached are photos of the work. We made some piles of pine nuts, incense and liquorice tea. Hope you think this is ok. Let me know if there are things you would like changed...

ADJ: Congratulations with the show! The work does what I wanted, so that's great :) Would it be possible to get a branch to hold the Villa Mairea photo up, and maybe move the pillar from the middle of the installation...

AW: Thanks. It's actually quite a nice show in its entirety, but I do understand your hesitation regarding your own work. We talked about this with Karin, Chris and Oula and agreed that it's simply impossible for you to actually imagine how things are here: what's here, what not and how things work... As to the piece of wood holding the Villa Mairea photo, Zugee specially designed one for carrying the pavement stones for the exhibition architecture and the moment he and Chris realised it could hold the photo up too, was simply very beautiful. So all of us here vote for it to remain.

Алетта де Йонг

1967 онд Нидерландын Утрехт-д төрсөн

Нидерландын Роттердам хотноо ажиллаж, амьдарч байна.

Байгалийн Модернизм

инсталляци, холимог материал, 2011

Тэнд Байхгүй хэрнээ Тодорхой-Оршин Байх
Аллета де Йонг, Анну Вилениус нарын и-мэйлээс

АДЙ: Хавсаргасан зураг нь тэнгисийн эрэг орчимд байрших миний урлангийн ойролцоох хаягдал төмрөн мөнгөлөг довыг харуулсан болно. Цэнхэр бүхий дүрслэл нь би монголыг хэрхэн төсөөлдгийг илтгэнэ: ногоон толгодууд болон цэнхэр тэнгэр. Би Монголд буй түүхий эдгэй холбогдолтой ямар нэгэн юм хийхийг хүсч байгаа бөгөөд энэ нь дотоодын болон олон улсын түвшинд хэрхэн зохицуулагдаж байдаг талаар байх юм. Монголд шинэ нэгдлүүд бий болж байгаа нь капиталын эрин үеэр, харин бидний нөхцөлд соёлын мэдлэгийн үйлдвэрлэлээр илэрч байгаа юм. Энд, Европд бараа, бүтээгдэхүүний илүүдэлтэйн дээр бид тэдгээрийг үргэлж хаядаг ч улам ихийг эрэлхийлдэг. Хог, хаягдлыг дахин боловсруулснаар үнэлэмжтэй болгож байгаа хэдий ч түүхий эдийн хэрэгцээ байсаар байна. Эдгээрийн байгальд нэгдэж буй байдал нь надад мөн таалагдаж байгаа нь миний бичиж буй газар бүхэл бүтэн урлагийн байгуулалт бий болсон байна.

Би өөрийн хийхийг хүсч байгаа зүйлд илүү нарийвчлалтай хандахыг хичээнэ\ энэхүү ажлыг миний оролцоогүйгээр хэн нэгэн хийнэ гэдэг миний хувьд шинэ юм\ Би юу ашиглахыг хүсч байна вэ гэвэл музейн хоёр витринуудыг хөндлөн болон босоогоор шалан дээр байршуулж, хэрэв боломжтой бол хэвтээ витриныг шалнаас хамгаалан дор нь хонины нэхий дэвсэж, харин дээр нь ихээхэн хэмжээний ногоон ургамал, цэцэг, өвс байршуулна. Тэдгээрийг услах шаардлагагүйн учир нь үзэсгэлэнгийн үеэр өвс, ногоо хатаж, гандах учиртай юм. Панорам үүсгэхийн тулд шилэн витрины дотор талд гурван “Нидерландын уул”-ын фотонуудыг байршуулна. Босоо витринд би өнгөрсөн жил зургийг нь буулгасан Финляндын Mairea тосгоны Alvar Aalto-н фотог байршуулна. Үүнийг би байшин дотор байгалийг тусгасан санааных нь хувьд Mairea тосгон самрын ясанд байгаа хэмээн бодно.

Фотонууд, букет болон хонины нэхий бүхий Витринууд нь дахин ашиглагдах, нэмэлт ашиглалт, мөн өөр хэлбэрийн ашиглалтыг хайнгадуу тусгасан 3D маягийн сэтгүүл мэт юм. Цэцэгс чимэглэлийн хэлбэрээс хатсан түүхий эдэд

шилжин хувирч, харин Нидерландын уулс дахин боловсруулалт болон байгалийг зэрэг төлөөлнө.

АВ: Санаанууд болон эскизнүүд явуулсанд баярлалаа.

Хонины нэхий болон вазны санаа надад үнэхээр таалагдлаа. Үүнд нэгэн галзуурал байгаа нь яруу найргийн мэт надад санагдлаа. Энэ талаар би Зүгээ болон Болдоод хэлэхэд тэд энэ санааг гайхалтай өвөрмөц юм гэсэн. Одоогоор би хонины нэхий олоогүй байна, гэхдээ Болдоо маргааш зах дээр хүмүүсээс асууя гэсэн. Нэхий байвч, хүйтний үе ирж байгаа тул их олон хүн худалдан авахыг хүсч байгаа. Өвс, ургамалын хувьд хүнснийхийг хэрэглэж болох уу? Би өнөөдөр нэлээд яншуй авахдаан нөгөө вазанд хийж тавьбал гоё харагдана хэмээн бодлоо.

АДЙ: Энэ нь зөвхөн идэнгитэй байхаас гадна ургамалыг эм, материал эсвэл будаг хийхэд ашиглах тухай юм. Жишээ нь: яншуй болон бусад ургамалуудыг хус модны мөчир, өвс, сонгино, мөөг, монгол тоор – ер нь юу ч байж болно, гэхдээ монголд “ байдаг л “ зүйл байвал зүгээр. Зарим нь вазанд, бусад нь витринээр тавигдсан байж болно. Ваз нь хуванцар сав байж болох ба хоолны зориулалтын тосны сав гэх мэт. Хэн нэгэн савны амсрыг тайрсан эсвэл будсан байвал зүгээр.

Энэхүү инсталляци ажлын талаарх нэмэлт бодол... Хэрэв витрин нь хажуу талаараа нээгддэг бол эдийн агуулах байдлаар ашиглан дотор нь түлээ, нүүрс, эсвэл төмөр, чулуу мэтийн бусад түүхий эдийг байршуулмаар байна.

АВ: Витрины доод тал нь нэлээд бат бөх хаалттай тул онгойлгох боломжгүй юм, гэвч бид үүнийг ямар нэгэн байдлаар таглах нүүрсэн болон модон овоо босгоё гэж бодлоо. Шалаар нь нэлээд хэсгийг асгаж дотор нь жаахныг үлдээвэл зүгээр үү?

АДЙ: Асгах нь сайн хэрэг. Ялангуяа энэ нөхцөлд.

АВ: Урьдчилсан байршуулалтын фото зургийг атгач хийлээ. Энэ нь одоогоор байрших газар биш юм. Өчигдөр бид хамгийн сүүлд үүнийг төв хэсэгт байршууллаа. Диагоналаар байрших нь хавьгүй дээр юм.

АДЙ: Хэрэв боломжтой бол инсталляцийн ойр орчин маш цэвэр бөгөөд хоосон, мөн музейн дулаан гэрэл тусгагдсан байвал гэж бодно.

АВ: За тэгэхлээр ургамалууд. Тэдгээрийг энд олоход маш хэцүү юм. Иймэрхүү ургамлууд энд хичнээн цөөхөн байгааг ч төсөөлж ч чадахгүй. Зуун наст болон хулс байвал ямар вэ – манай гэрт байгаа\зургийг хавсаргалаа\, тэгээд мэдээж чинцай.

АДЙ: Энэ нь тухайн хоромд бидний туулж буй амьдрал байна гэх төрлийн байх ёстой болов уу гэж бодож байна... мөн нэгэн зэргээр ямар нэг яруу үзэсгэлэнтэй, тоглох аястай мэт.

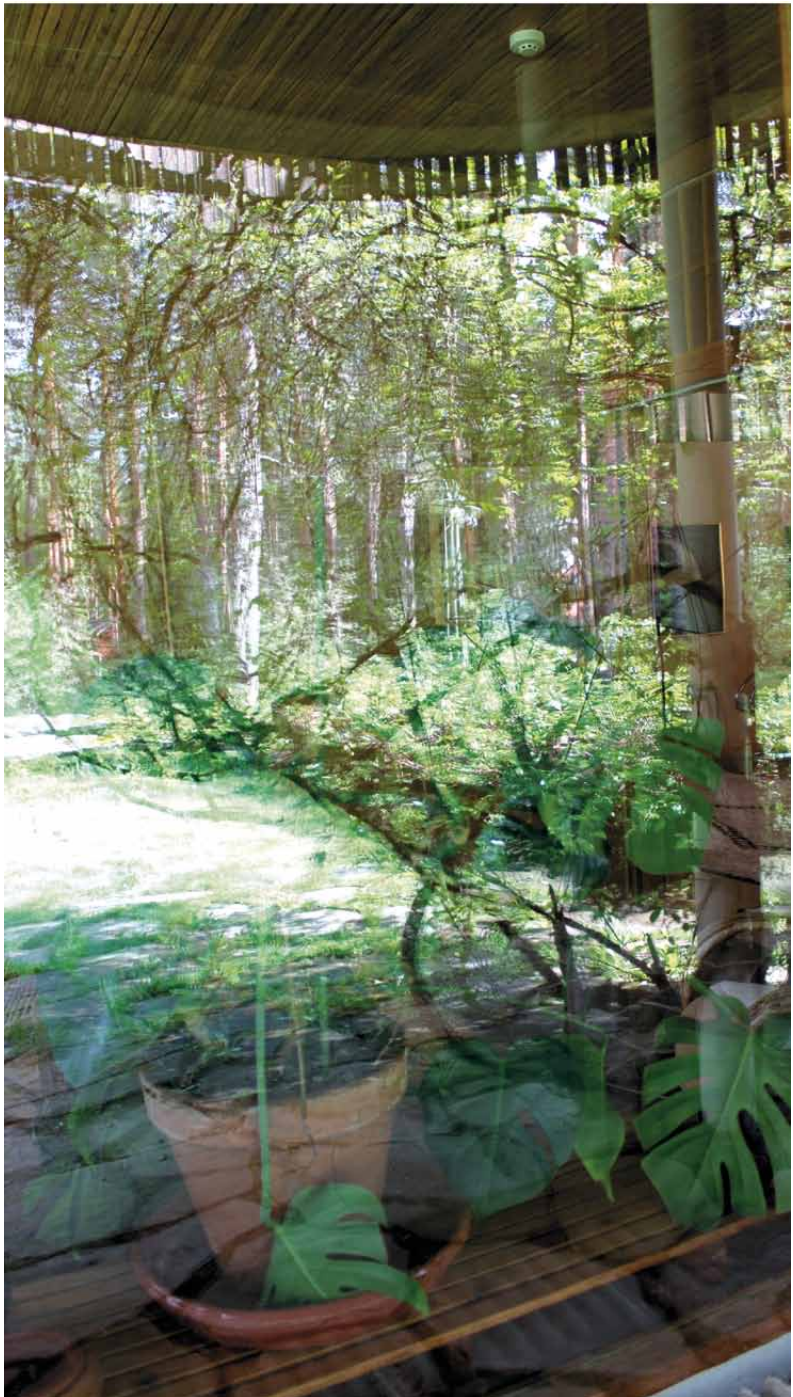
Тиймээс чиний хэлээд байгаа болон илгээсэн фотонуос чинь миний харсан бүх зүйлс- чинцай, сармис, хулс, жимсгэнүүд гэх мэт – бүгд сайн байна! Эдгээрийг бүгдийг нь шилэн эсвэл пластмасан хоргонд хийн Нидерландын уулстай витрин болон шалан дээр байрлуулбах ёстой байх... Би бүгдийг нь чамд найдаж байгаа бөгөөд нэг дэх өдөр сүүлийн дүрсүүдийг харахаараа шийднэ гэж найдаж байна.

АВ: Бүтээлийн фотонуудыг хавсаргалаа. Бид боргоцойгоор, арц утлагаар, мөн цайгаар жижиг воо босголоо. Эдгээрийг болно гэж бодох байх хэмээн найдаж байна. Өрчилмөөр зүйлс байвал мэдэгдээрэй.

АДЙ: Үзэсгэлэнд чинь баяр хүргэе! Бүтээл миний хүссэнчлэн байгаа нь сайн хэрэг :) Вилла Майрагийн фотог дээш тогтоож байх мөчир байвал, мөн тулгуурыг инсталляцны дундаас ходуулбал ямар вэ?

АВ: Баярлалаа. Ерөнхийдөө үзэсгэлэн бүхэлдээн аятайхан болж байгаа, гэвч чиний өөрийн бүтээлийн талаар татгалзлыг ойлгож байна. Үүний талаар Карин, Крис болон Оула бид ярилцаж энд ямар байгааг, хэрхэн ажил явдаг, юу байгааг чи төсөөлөхөд бэрх хэмээн ойлголцолд хүрлээ... Майра тосгоны фотог тогтоох тал дээр Зүгээ үзэсгэлэнгийн ахитектурт зориулсан чулуун замыг зөөх хавтан бүтээсэн ба тухайн үед Крис тэр хоёр тэрхүү хавтан дээр фотог байршуулах санааг олсон нь маш сайхан байлаа. Тиймээс энд байгаа бид бүгд энэхүү саналыг дэмжиж байна.

Christine Saalfeld

Born in 1968 in Germany,
lives and works in Rotterdam, the Netherlands

Installation with objects made of felt, Rotterdam 2011

To participate in the Bare House project was a remarkable experience for me. I got involved in the summer of 2009; and from the beginning until the end, it was a very deliberate and reflective process. The determination of Annu Wilenius, the driving force of the project, rubbed off on me.

There is nothing like travelling. A journey affects one directly and offers an exciting experience for all the senses. We are reflected in the other world. Travelling enables the thinking process and brings one back to earth. Each trip is different, but they are all based on the same rituals of transition: the departure, the passage and the arrival¹. For the exhibition in Ulaanbaatar, I wanted to focus on the influences the journey to Mongolia had on me. How do we deal with the memories we acquire when travelling? What remains? The French writer Marcel Proust (1871 – 1922) wrote in the first chapter of *Remembrance of Things Past*² ...that to evoke our past by mere mental efforts is not possible. To paraphrase Proust; it seems that our memory may sometimes need assistance in the form of images or objects.

While travelling in Mongolia I developed my fascination for felt. In Asia, felt is a common material for daily use. For quite some time Mongolia was known as “The Felt Nation” in China. Even the concept of ‘nomad’ might be connected with ‘numud’, a Turkmenian name for felt³. I created great tapestries out of felt with graphic drawings, illustrating views of local urban Mongolian districts. In my artwork, experimenting with different materials, forms and situations is crucial; but even more important is the dialogue with the viewer. In order to evoke a dialogue I choose the language of architecture. My sculptures, installations and drawings evoke an

1 Kunstforum: *Ästhetik des Reisens*, Band 139, 1997

2 Marcel Proust: *Remembrance of Things Past*, 2003

3 Gunilla Paetau Sjöberg: *Filzen – Alte Tradition, modernes Handwerk*, 2001

architectural topography. The observer should not be taken aback by inconsistencies such as an igloo or a stove made of felt. These inconsistencies create a confrontation that sets the stage to prove that life is an experiment.

What is the central image I have retained from my stay in Mongolia?

It is not the ger, (yurt) the Mongolian tent, in the wide steppes or the horseman on the back of a Mongolian horse. For me it is an attraction in a plaza in the centre of Ulaanbaatar. It is a fairground with a carousel. In the background, one can read 'Fusion' written on an enormous billboard. For me this photo represents the gap between modernity and tradition, a nation in the state of transition. Its counterpart is a photo I made in the autumn of 2011, in Rotterdam. The image shows a ger being set up in a plaza. The tent is meant to be an attraction for children in the neighbourhood. My partner, Bart van Lieshout, who travelled with me to Mongolia, bought the tent when we came back to Rotterdam. You can buy a ger produced in Mongolia via Internet. The ger weighs about 400 kg. You need several people to set it up. The wooden construction of the ger is covered with felt. Actually, felt is not the appropriate material for typical weather conditions in the Netherlands. Why did he push all rational thoughts to the back of his mind and buy the ger?

The ger is like a flag, a national cultural symbol that mirrors the national heritage of a nation. The boundaries between cultural symbol and souvenir are fluid⁴. Compared to souvenirs, a national cultural object can stand on its own. It does not matter in which global constellation the ger is set up. It remains a Mongolian tent. The question is how do we deal with objects of cultural value from other nations? The philosopher Francis Bacon (1561-1626) wrote a manual for travellers considering the physical as well as the immaterial souvenir:

When a traveller returneth home, let it appear that he doth not change his country manners, for those of foreign parts; but only prick in some flowers, of that he hath learned abroad, into the customs of his own country.⁵

After the painful experiences of earlier generations, even those in the 18th century came to the conclusion that tourists are not allowed to loot foreign cities. That was the ordinance of the German ruler Franz von Anhalt-Dessau. He was fed up with visitors who took stones and plants from his palace garden as souvenirs. Actually, he knew what he was talking about; the treasure he brought home from his journeys to other parts of Europe was legendary. He himself succumbed to his yearning for souvenirs, but secretly hid the results from his contemporaries⁶.

In my opinion, 'Souvenir-ism' has another meaning as well; it creates a sustainable relationship with another culture. It is like making a pact with a nation, proclaiming that you will indeed come back.

4 Maria Schwertl: *Wohnen als Verortung*, München 2010, p. 65.

5 Francis Bacon: *Of Travel*, <http://www.authorama.com/essays-of-francis-bacon-19.html>

6 Krücken der Erinnerung, F.A.Z., 03.07.2006, NR 151/Seite 37

Rotterdam, urban district festival, as an cooperative intervention, 2011

Кристин Саалфелд

1968 онд Германд төрж, Нидерландын Роттердамд ажиллаж, амьдарч байна.

Нүцгэн байшин” төсөлд оролцох нь миний хувьд тэмдэглүүштэй явдал байсан юм. Би 2009 оны зун оролцсон бөгөөд эхнээсээ дуустал эрэгцүүлэн тунгаах үйл явц байв. Анну Уилениусын шийдвэр, төслийн хүч нь надад гүнээ нөлөөлсөн билээ.

Аялалтай юу ч үл дүүцнэ. Аялал нь хэн нэгнийг шууд эзэмдэх ба бүхий л мэдрэмжүүдийн гайхалтай туршилтыг санал болгодог. Бид өөр ертөнцөд тусгагдсан байдаг. Аялал нь бодож тунгаах үйл явцыг чадавхжуулж эх дэлхийд буцаан авчирдаг. Аялал бүхэн өөр ч тэд бүгд гарах, нэвтрэх, ирэх гэсэн зан үйл, шилжилтэд суурилсан байдаг ба Улаанбаатар дахь үзэсгэлэнд би Монголруу аялсан аялал надад хэрхэн нөлөөлсөнд төвлөрхийг хүссэн юм. Аяллын явцад үүссэн дурсамжуудыг хэрхдэг, юу нь үлддэг вэ? Францын зохиолч Марсел Пруст \1871-1922\ “Өнгөрсөн Зүйлсийг Санахуй” номынхоо эхний бүлэгт ...бидний өнгөрснийг зөвхөн оюун ухааны чадамжаар сэргээх боломжгүй гэж бичсэн байдаг. Бидний ой санамжинд заримдаа дүрс болон эд зүйлсийн хэлбэрээр туслалцаа хэрэг болдог.

Монголд аялах зуур би эсгийнд сэтгэл татагдсан юм. Азид эсгий нь өдөр тутмын хэрэглээ бөгөөд нэлээд хугацааны туршид Хятадууд Монголыг “Эсгий туургатан” хэмээдэг байсан юм. Магадгүй “нүүдэлчин” буюу ‘nomad’ гэх концепт нь Туркмены ‘nomud’ буюу “эсгий” хэмээгч үгнээс гаралтай ч байж болно. Би хотын гудамжуудыг график зургуудаар дүрсэлсэн аравч эсгийгээр бүтээсэн юм. Өөр өөр материал, хэлбэрээр болон нөхцөлд туршиж ажиллах нь миний уран бүтээлд гол бөгөөд үзэгчтэй харилцан ярилцах нь үүнээс ч чухал билээ. Харилцан ярианд урихын тулд би архитектурын хэллэгийг сонгож байгаа юм. Миний баримлууд, инсталляцууд болон зургууд архитектурын газарзүйн зураглалыг санагдуулам ба эсгийгээр хийсэн оромж\бөмбөгөр оройтой байшин\, цэцгийн савзэрэг нь үзэгчдийг цочирдуулах учиргүй юм. Энэхүү үл нийцэм байдлууд нь амьдрал бол туршилт юм гэсэн харьцуулалтыг бататгах тавцанг бий болгож байгаа юм.

Монголд байх хугацаандаа миний харсан ерөнхий зураглал юу вэ гэж үү?

Энэ нь тал нутагт орших монгол гэр, монгол морин дээрх адуучин аль аль нь биш юм. Миний хувьд Улаанбаатрын төвд орших худалдааны гудамжин дахь асар том самбар дээрх ‘Fusion’ хэмээх бичиглэл юм. Миний хувьд энэхүү фото нь уламжлал болон орчин үеийн зааг, үндэстний шилжилтийн байдлыг харуулсан санагдана. Үүнтэй ижижл зүйл нь 2011 оны намар би Роттердамд хийсэн фото

зураг юм. Зурган дээр хөрш зэргэлдээх орчимын хүүхдүүдэд сонирхуулах монгол гэр худалдааны төвд байрших ба үүнийг Монголруу надтай аялсан миний хос болох Барт ван Лишаут Роттердамд буцаж ирэхдээн худалдаж авсан юм. Интернетээр монголд хийгдсэн гэрийг худалдаж авч болох бөгөөд жин нь 400 кг болдогоос гадна угсархад танд хэдэн хүмүүс хэрэг болно. Гэрийн модон барилгыг эсгийгээр хучдаг ч эсгий нь Нидерланлын цаг агаарын хувьд тийм ч тохиромжтой материал биш юм. Барт яагаад бүх оновчтой бодлуудаа хойш тавьж гэр худалдан авсан юм бол?

Гэр нь яг л туг далбаа шиг үндэстний өвийг илтгэсэн соёлын бэлэг тэмдэг юм. Соёлын бэлэг тэмдэг болон сувенирын хоорон дахь зааг нь өөр юм. Сувениртай харьцуулахад үндэстний соёлын зүйл нь өөрөөрөө оршдог бөгөөд гэр нь орон зайн хаана ч байсан ялгаагүй Монгол гэр хэвээр оршино. Асуулт юунд оршиж байна вэ гэвэл бид өөр үндэстний соёлын үнэлэмж бүхий эд зүйлсэд хэрхэн хандаж байгаад байгаа юм. Философич Франсис Бэйкон(1561-1626) аялагчийн бие махбодийн болон материаллаг бус сувенирын талаар бичихдээн:

Аялагч нь эх орондоон буцаж ирэхдээн өөрийн улс орны заншил, төрхийг гадныхаар солилгүйгээр, харин тэндээс сурч мэдсэн зүйлсийнхээ цэцгийг нь өөрийн улс орны зан үйлд шигтгэн оруулах хэрэгтэй гэсэн байдаг.Өмнөх үеүүдийн зовлонг туршлагаас дурьдвал бүр 18р зуунд хүрсэн дүгнэлт нь жуулчид гадны хотуудыг тонохыг хориглосон байсан юм. Үүнийг Германы удирдагч Франц вон Анхалт-Дессаугийн тунхагласан байв. Тэрээр ордноос нь сувенир болгон чулуу, ургамлыг нь зөөх зочдоос залхсан байлаа. Удирдагч Европын бусад хэсгээр аялахдаан домогт олдворууд авчирч байсан тул тэрээр юу хэлж байснаа сайн мэдэж байсан юм. Тэрээр сувенирны төлөөх өөрийн хүсэл тэмүүлээ хязгаарлан барьсан ч тухайн цаг үеийнхээ үр шимийг нуун дарагдуулдаг¹ байсан юм.

Миний бодлоор “Сувенир-изм” нь мөн давхар утгатай бөгөөд энэ нь өөр соёлтой тогтвортой холбож өгдөг юм. Энэ нь чухамдаан тухайн үндэстэнд буцаж ирнэ гэсэн гэрээ, холбоо тогтоох мэт.

¹ Francis Bacon: Of Travel, <http://www.authorama.com/essays-of-francis-bacon-19.html>

Ulaanbaatar, Fairground Ride, 2009

Oula Salokannel & Annu Wilenius

*Born in 1981 in Lahti, Finland – Born in 1974 in Helsinki, Finland,
both live and work in Helsinki, Finland*

Ulaanbaatar Pavilion

installation, mixed media with video material, 2011

The holy birch tree is an essential mythical part of the Finnish mindscape. Unlike many symbols the birch is also essentially a practical part of everyday life in Finland: as furniture, as an axe-handle, as paper, as a drink, as utensils, as shoes, as rings, as wall-paper, as flooring, as sugar, as firewood, and as an important part of the wood industry as plywood, cellulose and sawn timber. The birch still speaks to us. It is still used by industry, designers and craftsmen. Its psychological importance to the Finns is demonstrated by the fact that in 1988 it became our national tree.

Forestry Association Metsäpohjanmaa¹

To come to Ulaanbaatar, we travelled by train from Pori to Helsinki to Moscow to Ulaanbaatar. All along our way, we encountered the birch as the latest, most exquisite element to endorse consumption. It was there when we went buying new trekking shoes at a sports retailer in Helsinki, and it was there as we were window-shopping at Moscow's GUM Department store. Arriving in Mongolia, it was there as we were having our regressive espressos at Ti-amo latte bar, and it was decorating the halls of the Inner Mongolian National Museum in Hohhot, when we went holidaying there. Noticing this made us reflect on the birch in a new light. For us it had always been the ultimately Finnish thing, but on reflection, of course it is also the ultimately Russian thing², and reflecting still a bit further into hazy memories we could remember having seen old Mongolian films on TV with just as romantic meetings of lovers in the midst of Mongolian birch woods as ever in the best of Finnish film productions.

What we conjured up for the exhibition at the Zanabazar Museum was a "pavilion" that brought together a selection of intense, even psychedelic, film scenes of love and war from Finland through Russia to Mongolia. Besides the meeting and mingling of the lovers and the bullets the work brought together also a mixture of birch-related architecture. The plywood construction from China was crowned with a (possibly) birch wood Mongolian ger window-frame and surrounded with paraphernalia deriving its inspiration partly from Japan-infused Artek-design from Finland and vernacular architecture and signage culture of contemporary Ulaanbaatar.

Both the filmic and architectonic assemblages merge, generating new interpretations of ideals and their varying representations of cultural imageries. This is how the pictures of the times by differing national cultures are brought to unison in this Pavilion, in the work that is referring by its title as well as other features to display contexts of the World Fairs and the Venice Biennale. The birch tree in all its glorious fusion of mythical and practical meanings is celebrated. As Finland and Mongolia are set to find their imagery parallels in this way, they settle into an intensive forest belt of the birch — just as if the whole concept of time was set by the northern latitudes that are governed by the versatile but remarkably scheming white tree.

1 Metsänhoitoyhdistys Metsäpohjanmaa: http://www.mhy.fi/metsapohjanmaa/Havainto/fi_FI/koivu

2 The Birch tree is also the national tree of Russia

Оула Салоканнэл, Анну Вилениус

1981 онд Финляндын Лаатид төрсөн. 1974 онд Финляндын Хэлсинкт төрсөн.

Хоёул Финляндын Хэлсинкт ажиллан амьдарч байна.

Улаанбаатар Павилион

инсталляци, видео материалтай холимог техник, 2011

“Ариун хус мод нь Финляндчуудын үлгэр домгийн зайлиггүй хэсэг юм. Бусад олон бэлэг тэмдэгтэй харьцуулахад хус мод нь Финляндын амьдралын өдөр тутмын хэрэглээнд тавилга, сүхний иш, цаас, ундаа, багаж хэрэгсэл, гутал, бөгж, ханын цаас, шал, сахар, түлээний мод болон модны салбарын чухал хэсэг болох фанер, эслэг хавтан, банз болгон ашиглагддаг. Хус мод нь одоо ч бидэнтэй ярилцдаг бөгөөд үйлдвэрүүд болон дизайнерууд, гар урчууд өнөө хэр ашигласаар байна. 1988 онд манай үндэстний мод болсон нь Финляндчуудын сэтгэлзүйд хичнээн чухлыг илтгэж буй юм.”

Форестри Нийгэмлэг *Metsäpohjanmaa*

Улаанбаатарт ирэхдээн бид Поригоос галт тэргээр Хэлсинк, Москва, Улаанбаатар гэж аялан ирсэн юм. Бүхий л замын турш бидний таарч байсан сүүлийн зүйл хус мод байлаа. Хэлсинкт шинэ гутал авахаар спорт дэлгүүр явж байхад тэр тэнд байлаа, Москвагийн ГУМ худалдааны төвд цонхны шоппинг хийж явахад маань бас байлаа. Монголд ирэн Ти-Амо латтэ бааранд эспрессогоо ууж байхад байлаа, мөн амралтаараа ХөхХотод байхад тэндхийн Үндэстний Музейн ханыг чимэглэн байж байлаа. Энэ бүхнийг ажигласнаар бид хус модыг өөрөөр харж эхэллээ. Бидний хувьд энэхүү мод нь огтоос Финлянд зүйл байсаар ирсэн бөгөөд, мөн хус мод нь Оросынх ба цаашлаад санахад яг л хамгийн сайн Финлянд кино продакшнуудын бүтээл шиг хуучны Монгол кинонд дурлалт хосууд монголын хусан ойд болзож байгааг телевизээр үзэж байсан билээ.

Занабазарын музей дэх үзэсгэлэнд бидэнд Финлянд, Орос, Монгол кинонуудын гн гүнзгий хайр дурлалын болон дайны хэсгүүдийг үзүүлсэн павильон хийх сэдэл төрсөн юм. Уг бүтээл нь хайр сэтгэлт хосууд уулзаж учирч байгааг болон бууны сум, мөн хус модтой холбогдох архитектурыг нэгтгэн харуулсан юм. Хятадын банзан барилгыг Монгол гэрийн тоонон хус модоор бүрж, Япон хэвтэй Финляндын Артек дизайнаас болон орчин үеийн Улаанбаатрын соёл, төрөлх архитектураас нь санаа авсан өөрсдийн эд зүйлсээр хүрээлүүлсэн билээ.

Киномотографын болон уран барилгын цуглуулгууд нь нэгдэж соёлуудын өөр өөр дүр төрхийг болон тэдгээрийн төгс байдлын талаарх шинэ утга, тайлбарыг үүсгэж байгаа юм. Энэ нь хэрхэн цаг үеийн зураглалууд үндэснийхээ соёлоор ялгаран энэхүү павильонд нэгдэн ирсэнийг нэрнээсээ болон бусад онцлогуудаас хамааран Дэлхийн Үзэсгэлэнгүүд, Венецийн Биенналын сэдвийг үзүүлж буй юм.

Oula Salokannel & Annu Wilenius

Erkki Karu: Tukkipojan morsian
(Lumberjack's Bride), 1931

Andrei Tarkovsky: Ива́ново дeтство
(Ivan's Childhood), 1962

Г. Жигжидсүрэн: Анхны алхам,
(The First Step), 1969

Oula Salokannel & Annu Wilenius: Helsinki Pavilion, version of Ulaanbaatar Pavilion in Helsinki, 2012
(Ger sauna courtesy of Don McCracken / Ospace)

Enkhjargal Ganbat

Born in Ulaanbaatar, Mongolia,

lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia

This Shall Pass...

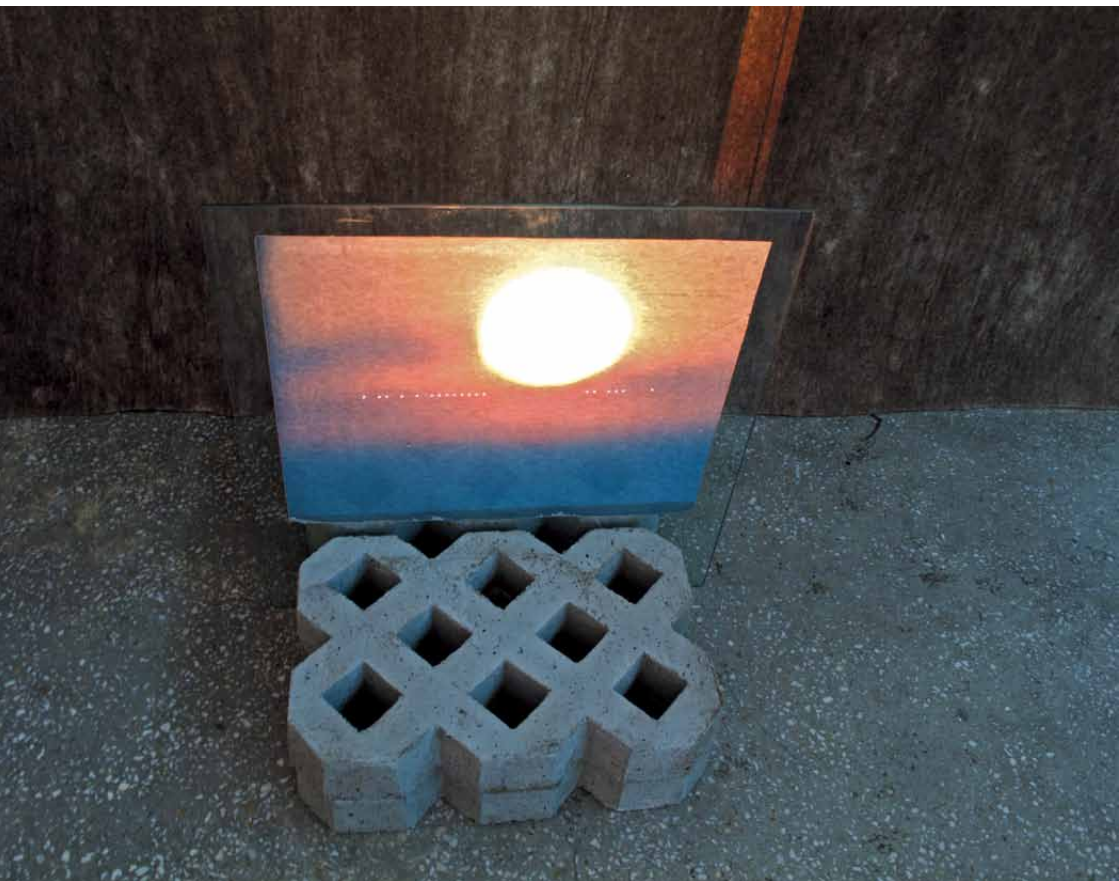
video installation: felt, wooden frame, glass, cement blocks, 2011

Even few years ago our city had spaces for citizens to walk through, many wide playgrounds where children used to play, fresher air to breathe, and people had better morals comparing to nowadays. Ulaanbaatar's rapid development has brought changes not only to its appearance, but also to its spiritual and intellectual qualities.

In my installation work with video in it, I tried to show these changes representing them by simple and basic materials, which are hand processed old brown felt, wood, glass, cement blocks, old curvy nails and a video work. These materials play well altogether, contrasting big difference to each other. While glass and cement blocks in front are resembled to contemporary atmosphere of the city and its citizens' morals and ethics, the old brown felt with wooden frame, which are natural materials, represent identification of nomadic life and its intellect.

Glass and cement here is not only compared to modern city architectural materials, but also compared to modern people's "human qualities"- for many of us, nowadays, it is becoming hard to find so called "good souls", especially in rapidly changing area and era, where the only matter is about for race and fight for name, position, materialism and capital. The other materials- felt and wood also talk for essential qualities that we are losing with our nomadic way of living and tradition.

Here, as a video, I used numbers of photos of sunset, taken in South Gobi Desert of Mongolia. Slow meditation music is playing for orange-red sun to dance alone on dark background sky, and dots are changing in different compositions indicating changes of moments. This video is projected on smaller square glass in front of the big dark brown felt. By it I wanted to say every changing moment has its own identification, colors and qualities. They can be anything- bright or dark, warm or cold, rich and fulfilled, but in general –they pass, change. So, THIS period of selfishness SHALL PASS.

Ганбатын Энхжаргал

Улаанбаатар хотод төрсөн

Улаанбаатар хотноо ажиллан, амьдарч байна

Бүх юм түр зуурынх...

Видео, инсталляц

Ашигласан материалууд: бор эсгий, мод, шил, цементэн блокууд, видео, 2011.

Цөөхөн жилийн өмнө манай хот иргэд нь чөлөөтэй явах орон зай, хүүхдүүд тоглодог байсан томоохон тоглоомын талбайнууд, амьсгалах цэвэр агаартайгаас гадна өнөө цаг үеийнхтэй харьцуулбал хүмүүс хавьгүй илүү “хүн чанар”тай байжээ. Улаанбаатарын хурдацтай хөгжил нь их хотын зөвхөн өнгө төрхийг өөрчлөөд зогссонгүй, түүний дотоод болон мөн чанарын онцлогийг өөрчилсөөр байна.

Видео ажил бүхий инсталляцдаа би гар аргаар боловсруулсан хуучин бор эсгий, мод, шил, цементэн хавтан, хуучирч далийсан хадааснуудыг ашиглан энэхүү өөрчлөлтүүдийг харьцуулан илэрхийлсэн юм. Уг материалууд нь хоорондоо ихээхэн контрасталж, сонирхолтой тоглолт үүсгэж байгаагаараа онцлог болно. Шил болон цементэн блокууд орчин үеийн хотын уур амьсгалыг болон иргэдийнх нь чанарыг илтгэж байхад байгалийн материалууд болох модон рамтай хуучин эсгий нь нүүдэлчдийн амьдралын хэв маяг, оюун сэтгэлгээний тодорхойлолтыг илтгэнэ. Шил болон цемент нь орчин цагийн хот газрын архитектурлаг шинж чанарын илтгэл болоод зогсохгүй хурдацтай хөгжлийн эрин болон орчинд “сайхан зүрх сэтгэл”-тэнгүүд ховордон, нэр хүнд, ашиг, албан тушаалын төлөөх уралдаан, тэмцэлдээн л асуудал болж буйг давхар өгүүлэх бол алдагдсаар байгаа бидний эхлэл болсон нүүдэлчдийн уламжлал, амьдарлын хэв маягийн охь чанаруудыг эсгий төлөөлж буй юм. Өмнөговийн шингэж байгаа нарны олон фото зургуудыг видео ажилдаан эвлүүлэн ашигласан нь харанхуйд улаан шар наран ганцаар бүжин, үүнтэй зэрэгцэн мөч болгоныг таниулах цэгэн зохиомжууд өөрчлөгдөн хөвөрнө. Бясалгалын чанартай өвөрмөц дуу чимээ дагалдах уг видео нь том бор эсгийний наана байрлах цементэн блокууд дээр байрших дөрвөлжин шилэн дээр проектороор тусна. Үүгээр мөч, хором бүр нь өөрийн давтагдашгүй шинж чанар, онцлог, өнгө бүхий ба ерөнхий нийтлэг чанар нь бүгд улирч солигддогт, тиймээс ч өөрийгөө л бодохоос хэтрэхээ байсан эрин мөн л улирна гэдэг утгыг уг бүтээлдээн агууллаа.

Sedbazarin Ganzug

*Born in Songino Sum Zavkhan Aimag, Mongolia in 1978,
lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia*

Museum for Goats

Ulaanbaatar version, photographs, 2011

In the Bare house.Pori exhibition in Finland in 2010, to comment on one possibility to unite human and natural concerns, I made a suggestion to make a performance with fifty goats in the museum space. The idea was to lobby for entrance for goats to museums.

In 2011 I made the same suggestion to the administration of the Zanabazar Fine Arts Museum in Ulaanbaatar. At the Zanabazar museum there are not only works by the great meritorious Buddhist educator Zanabazar but also many great works considered the best and most wonderful works of Mongolian fine art, which I then also wanted to be shared with the goat population of the country as a uniting symbol of nomadic culture. I had already discussed the transportation of the mentioned fifty goats with Lkhagva, a herder from the Tuv province. He assured me he could deliver them whenever I wished.

In Pori I ended up displaying the proposal as photomontages for lack of available live goats among other issues. At the Zanabazar museum I was encouraged by the management to make my performance outside. So I showed a new version of photomontages.

Ямааны Музей

Улаанбаатар хот, фото эвлүүлэг, 2011.

2010 онд Финляндын Пори хот дахь “Нүцгэн байшин” үзэсгэлэнд хүн байгалийн хамаарлуудыг нэгтгэх нэгэн жишээ болгож тухайн музейн орон зайд 50 ямаатай перформанс урлаг хийхийг санал болгосон юм. Ямаануудын Музей бүтээлээ Финляндад хийх гэсэн боловч ямааны тоо бүрдээгүйгээс хийж чадаагүй. 2011 онд энэхүү саналаа Улаанбаатар дахь Занабазарын нэрэмжит Дүрслэх Урлагийн Музейн удирдлагад тавьсан юм. Уг музейд Өндөр Гэгээн Занабазарын бүтээлүүдээс гадна Монголын дүрслэх урлагийн төлөөлөл болсон олон сайхан бүтээлүүд байдаг бөгөөд тэгэхэд тэдгээрийг би таван хошуу малын нэг ямаан сүрэгтэй хамааруулан нүүдэлчдийн соёлын бэлэг тэмдэг хэмээн харуулахыг хүссэн юм. Ямаануудын тээвэрлэлтийг Төв аймгийн малчин Лхагваатай би хэдийнээ ярилцсан бөгөөд хэзээ л бол хэзээ хүргэж өгч болно гэж тэр хэлсэн билээ.

Пори хотод амьд ямаа ховор байсан учир уг бүтээлийг фото эвлүүлгээр толилуулсан юм. Харин Занабазарын музейн удирдлага энэхүү бүтээлийг музейн гадаа хэрэгжүүлэхийг дэмжсэн тул шинэ фото эвлүүлэг бэлдэн үзүүлсэн билээ.

The major guidelines (within form and content) for this project are the observation of numbers as archetypes by Pythagoras, the Fibonacci numbers, the contradictory Western belief that the unity of God and the unity of being are two separate things as well as Heraclitus' pantha rhei idea: that all entities move and nothing remains still, so that ultimately any form, sign, word or thing is susceptible to being converted into something else, even into its opposite. Jorge Luis Borges' idea about the mapping of the world in the narrative 'On Exactitude in Science' also comes into it. In this story the map is getting more and more detailed, so detailed in its perfectionist peak that it grew to be as big as its subject.

For the second or 'revisited' version of ontological relativity at the show Bare House. Ulaanbataar in October 2011 I intended to expand the subject matter of my work with intercultural aspects, such as nomadic lifestyle and a non-Western view of being, as well as the Buddhist iconography among other things. Therefore a request was put forth to use some of the exhibits of the Zanabazaar Museum's collection. This request was unfortunately turned down after a long phase of positive uncertainty. I could, however, use one of the Museum's typical vitrines. What I'm interested in, are the guesses we make about the unabridged whole of the universe; it becomes a part of our narrative of the world that we are included in and in which we communicate through art – amongst other things – to report to each other that together with this world there actually exists a coherent purpose, even though it is hidden.

The Cabinet of Curiosities that I evoke in this work was a phenomenon of the 15th-16th century Renaissance Europe: an encyclopedic collection of types of objects whose categorical boundaries were yet to be defined. They were also known by various other names such as Cabinet of Wonder, and in German Wunderkammer. Modern terminology would categorize some of the objects included as belonging to natural history (Sometimes faked! Such as unicorns' skulls etc.), geology, archeology, religious or historical relics, works of art and antiquities. The Wunderkammer was regarded as a microcosmos reflecting the macrocosmos of the world outside, so as a theatre of the world, and also a memory theatre. It symbolically conveyed the collector's control of the world through its indoor, microscopic reproduction. My intention thereby is to use this last idea of retrospection by not stressing the contrasts and the purposes – artificiality respective naturalness, but to use the associative oscillations – the virtual and visual movement – between these poles of realism and nominalism.

Карин Сютер

1979 Швейцарт төрсөн. Швейцарийн Базель болон Нидерландын Роттердам хотноо ажиллан, амьдарч байна.

Онтологийн хамаарлууд \дахин эргэсэн\

инсталляци, холимог техник, олон хэмжээст, 2011

Онтологийн харьцангуй онол - нэр нь Америкийн философич, логикч Уиллард ван Орман Куайны эссэг дурьдсан ерөнхий үзэгдлийн болон сэтгэцийн талаарх төсөл юм. Онтологи нь оршихуйн үндэс, түүний үндсэн хэсгүүд болон тэдний хоорондын хамаарлууд гэх мэт бодит байдлын талаарх философийн судалгаа юм. Философийн гол салбаруудын нэг болох Метафизик хэмээн танигдсан Онтологи нь бодит оршихуй болон оршиж болох юмсын талаар, мөн эдгээр нь хэрхэн ангилагдах, ижил төсөөт болон ялгаат байдлаараа хуваагдахыг судалдаг юм.

Энэхүү ажлын эхний хэсэг нь Роттердамын Station Noord-д 2011 оны 9 сард тавигдсан юм. Би орчлон ертөнц, юмсын хамаарал, хэл, математик болон эдгээр доторх бидний хамаарал нь хэрхэн уншигдаж болох талаар дүрслэх монолог хийсэн юм. Бид ертөнцийг хэрхэн уншиж байгааг ямар нэгэн байдлаар илтгэх юмсын хоорондох өвөрмөц, сонирхолтой харилцааг үзүүлэхийг би зорьсон билээ.

Бидний хэрэглэдэг тэдгээр бүх яруу товч илэрхийллүүд, хэрэгцээ, эсвэл зэрлэг байгаль\ хамааралгүй юмсыг хэрэгцээт зүйлсийн цуглуулга болгон хувьсгахыг бүтээхийг юм.

Энэ төслийн хэлбэр болон агуулга доторх гол гарчиглалууд нь Пифагорын эх хэв загвар, Фибоначчийн тооллууд, барууны зөрчилт итгэл үнэмшил болох Бурханы нэгдэл болон оршихуйн нэгдлүүд, түүнээс гадна Хераклитусын үзэл дэх бүх юмс хөдөлгөөнд байх ба юу ч нэгэн хэвэнд үл оршдогийн учир эцсийн үр дүнд ямар ч хэлбэр, дохио, үг эсвэл зүйл нь өөр хэлбэрт, бүр өөрийн эсрэг утгад хөрвөх боломжтойг агуулна. Йорг Луи Боржэсийн “Шинжлэх ухааны яг таг байдалд” бичүүрт дэлхийг газрын зурагчлах санаа нь мөн ийшээ хөтөлж буй юм. Энэхүү өгүүлэмжинд зураглал нь улам л детальчлагдсаар өөрийн төгс оргилдоон хүрэхдээн сэдэвтэйгээн ижил том болон хувирсан байдаг.

2011 оны 10р сард Улаанбаатар дахь “Нүцгэн Байшин” үзэсгэлэнд “Онтологийн хамаарал” бүтээлийнхээ 2 дахь буюу “дахин айлчилсан” хувилбарт бусад зүйлс дундах Буддын шүтээн болон нүүдэлчдийн амьдралын хэв маяг, оршихуйг Барууны бусаар тольдох гэх мэт олон соёлын аспектиудаар бүтээлийнхээ сэдвийг өргөтгөх хандлагатай байлаа. Тиймээс ч Занабазарын нэрэмжит дүрслэх урлагийн музейн зарим үзвэрийг ашиглаж болох талаар урьдчилан хүсэлт гаргасан боловч харамсалтай нь удаан хугацааны тодорхой бус байдлын дараагаар боломжгүй болов. Гэвч би музейн байдаг л витринүүдээс ашигласан юм. Би юуг сонирхож байна вэ гэвэл гүүрчлэгдээгүй ертөнцийн талаарх бидний таамаглалууд, энэ нь хэрхэн бидний амьдарч буй ертөнцийн талаарх өөрсдийн дурьдатгалын хэсэг болж байгааг, мөн хэдий нуугдмал боловч уялдаа холбоотой зорилго энэхүү дэлхийтэй хамтдаан оршдогийг бусад зүйлсийн дундаас урлагаар дамжуулагдан өөр хоорондоон холбогдож байгааг юм.

Энэхүү бүтээл дэх миний сэдсэн Сониучын Шүүгээ нь нь 15-16р зууны Европын сэргэн мандалтын үеийн юмс байлаа: ангилалууд нь хараахан тодорхойлогдоогүй байгаа эд зүйлсийн төрлүүдийн нэвтэрхий толины цуглуулга. Тэдгээрийг мөн өөрөөр нэрийдсэн нь Гайхамшгийн шүүгээ, эсвэл Германаар Wunderkammer гэж байлаа. Орчин үеийн нэрийдлээр заримыг нь байгалийн түүхийн \Юникорн буюу нэг эвэрт морины гавал яс гэх мэт заримдаа хуурамч!\, геологийн, археологийн, шашны болон түүхийн зан үйлийн, урлагийн, эртний эдлэлийн гэж ангилах байсан байх. Wunderkammer нь гадаад ертөнцийн макрокосмосыг тусгасан микрокосмос, дэлхийн театр, мөн дурсамжийн театр гэж цоллогдсон юм. Иймд миний зорилт нь энэхүү эргэн дурсах сүүлийн санааг ялгаанууд болон зорилтуудыг стресстүүлэлгүй – хиймэл эд боловчиг эх байдлаараа орших реализм номинализмын туйлын хоорондох бодит болон харагдах хөдөлгөөнүүдийн холбогдох хэлбэлзлийг ашиглах байлаа.

Chris van Mulligen

*Born in 1954 in Steenwijk, the Netherlands,
lives and works in Rotterdam, the Netherlands*

Empathy

sculpture, 2011

As we were planning what I would show in the exhibition in Ulaanbaatar, the idea of an Asian bus stop (of which I had built a few after a visit to China some years ago) or a roof of somekind were the prevalent options. Then as I arrived in Ulaanbaatar for the first time ever I noticed that things like these were very common in Mongolia.

So instead of concentrating in making my comment on the 'shadow building' I spent my time being emmersed in the enourmous drive to build/to grow that was pushing through everywhere in Ulaanbaatar. Discussing this immense change that was going on around us with people, it made me think that Mongolia is really looking for a certain idea, a theory – philosophical and/or political – that they could build on.

I spent a lot of my Ulaanbaatar afternoons on the balcony of a fifth floor Soviet built towerblock flat reading a book, *The Age of Empathy, Nature's Lessons for a Kinder Society*, by the Dutch primatologist Frans de Waal. Reading this in the given environment gave me the thought of what could be important and very useful in this process of developing a base for this immensely strong need for a theoretical background for the future. That is the capacity to recognise, and to some extent, share the feelings of another being. This idea seems to me to be a pearl among political ideas.

The sculpture I made, together with the title, hopefully created a moment for thinking about this. It is depicting the tension between the going forward (building, construction: both of buildings and of identities) as well as roots, origins and respect for the past.

Крис ван Мулигэн

1954 онд Нидерландын Стинуикт төрж, Роттердам хотноо ажиллаж, амьдарч байна.

Бусдын зовлонг ойлгодог чанар

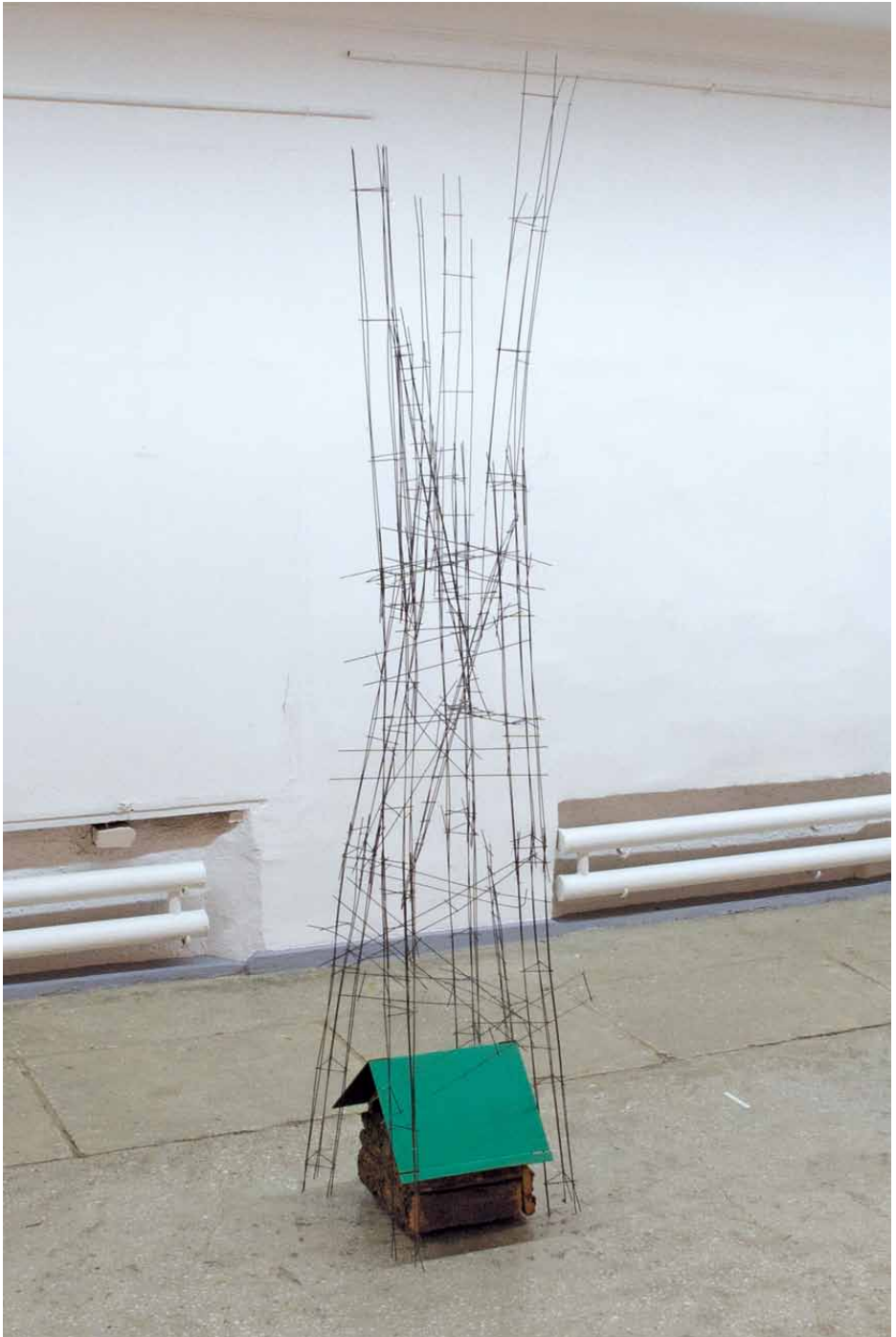
баримал, 2011

Улаанбаатарт болох үзэсгэлэнд юу хийх талаар бид төлөвлөж байх үед Азийн автобусны буудал \хэдэн жилийн өмнө Хятад улсад очсоныхоо дараа хэдийг хийсэн юм\, эсвэл ямар нэгэн дээвэр хийх нь боломжит сонголтууд байлаа. Гэвч Улаанбаатарт анхны удаагаан ирэн ажиглавал тиймэрхүү зүйлс нь Монголд их элбэг байгааг ажиглалаа.

Тиймээс “сүүдрэн барилга”-ын талаарх сэтгэгдэлээ төвлөрүүлэхийн оронд Улаанбаатар даяар өрнөж буй агуу их барих\тэлэх үйл явцын дунд би цагаа зарцуулав. Бидний эргэн тойронд болж буй асар их өөрчлөлтийн талаар хүмүүстэй ярилцсанаар Монгол улс өөрийн бүтээж чадах философийн болон\ эсвэл улс төрийн тодорхой санаа, теорийг үнэхээр эрэлхийлж байна хэмээн бодоход хүргэлээ.

Би Улаанбаатрынхаа олон үдшүүдийг оросуудын барьсан таван давхар орон сууцны балкон дээр “ Энэрэнгүй нийгмийн төлөөх байгалийн хичээлүүд” хэмээх Нидерландын приматалогич Франс де Уаалын бичсэн номыг уншиж өнгөрөөлөө. Тухайн орчинд үүнийг унших нь ирээдүйн төлөөх үндсэн онолын асар их хэрэгцээний суурь эхийг хөгжүүлэх үйл явцад юу чухал бөгөөд маш хэрэгцээт байж болох вэ гэсэн бодлыг надад төрүүллээ. Тэр нь танин мэдэхүйн болон өргөжин тэлэхүйн чадамж, өрөөл бусдын мэдрэмжийг хуваалцах юм. Энэхүү санаа нь улс төрийн санаанууд дундах сувд мэт надад санагдана.

Миний хийсэн баримал өөрийн нэрийн хамтаар үүнийг бодогдуулах хором бүтээсэн болов уу. Энэ нь урагшлах \босгох, барих: барилгууд болон хувь хүн хоёулаа\ болон үндэс язгуур, өнгөрснийг хүндлэх хүндлэлийн хоорон дахь хурцадмал хандлагыг дүрсэлж байгаа юм.

Enkhbold Togmidshiirev

*Born in Guchin-Uus, Uvurkhangai province, Mongolia in 1978,
lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia*

My Home Outside of Manchester Museum

performance Manchester Museum Asia Triennial11, United Kingdom, 2011

It was a good thing that I was invited to the Manchester Asia Triennial 11, where artists from most Asian countries were participating. I first heard about the possibility to participate from the Finnish curator and artist Annu Wilenius. She wrote to me that curator Paulette Brien, who organized the triennial, had found references to my performance work in her website, and that she might get in touch with me.

The performance, My Home Outside the Manchester Museum, was planned from the outset to be connected to the museum. The museum has exhibits related to Mongolia, such as 12-13th century Mongolian Uguudei Khan period golden coins and plenty of 12-16th century archery equipment. The important task for the curator and myself was to connect my “ger” to these wonderful historical exhibits. My performance was realised outside of the museum in due course, and during the performance visitors and children were walking by normally. This gave me the feeling that my “ger” had been an exhibit in this museum already for a long time.

Although my performance was done outside where there was plenty of free space, for a person inside the “ger” with wet, smelly goatskins on his head, the space felt very tight and tough. Expressions of wanting to break free were expressed through screaming and spinning around a rock, while looking intensely to the sky. Choosing a life that constantly moves between different spaces, and reminiscing about the experiences that are left behind, are possibly appropriate in this globalizing world of today. In the performance I built up my redesigned, small traditional “ger” and wrapped my hair in wet goatskin, which I cut during my previous performance that was done in 2010 at Yolyn Am in the Southern Gobi. Also, I used nine stones, which were found in Manchester, as well as milk from Manchester.

My performances, My Home Outside Manchester Museum and My Home at Zanabazar Museum have a similarity and a connection to one another, although they were performed in different places. Even though these works were done inside and outside of museums, they have created related spatial and experiential reactions between the performer and the audience; as both have been sensing; watching, hearing and smelling.

Тогмидшийрэв Энхболд

1978 онд Монгол улс, Өвөрхангай аймгийн Гучин Ус суманд мэндэлсэн

Улаанбаатар хотод ажиллаж амьдарч байна.

Миний гэр Манчестер музейн гадна

үйл хөдлөлийн урлаг, Англи улс. Манчестер хот 2011 он.

Английн Манчестер хотод зохиогдсон “Азийн Териналь Манчестер 11” гэсэн нэрийн доор азийн ихэнх орнуудын уран бүтээлчдийг хамруулсан хөтөлбөрт оролцсон нь миний хувьд хэрэгтэй үйлдэл болсон. Анх энэхүү хөтөлбөрт оролцох тухай мэдээллийг Финляндын уран бүтээлч, куратор Annu Wilenius-ээс ирсэн захидлаас мэдсэн. Тэрээр уг захидалдаа энэхүү хөтөлбөрийн зохицуулагч, куратор Paulette Brien гэж хүн чиний үйл хөдлөлийн урлагийн бүтээлийн талаарх мэдээлэлийг надаас авсан, удахгүй чамтай холбогдох байх гэж бичсэн байсан.

“Миний гэр Манчестер музейн гадна” нэртэй үйлдэл нь эхнээсээ тус музейтэй холбогдохоор төлөвлөгдсөн байсан. Тус музейд Монголын XII – XIII зууны \ Өгөөдэй хаан \ үеийн алтан зооснууд болон XII – ХҮI зууны үеийн нум сумнууд олноороо хадгалагдаж, үзмэрт тавигдсан байх ба энэхүү түүхийн гайхамшигтай үзмэрүүдтэй музейтэй миний гэрийг холбох нь Триеннал зохион байгуулагчид, кураторууд болон миний хувьд чухал ач холбогдолтой байлаа. Тус музейн гадна талд тодорхой төлөвлөгдсөн хугацаанд үйлдэл хийгдсэн бөгөөд үйлдлийн үеэр музей үзэж буй хүмүүс, хүүхдүүд чөлөөтэй аялаж байсан нь миний хувьд миний гэр музейн гадна хэзээний байрласан үзмэр мэт сэтгэгдэл төрүүлсэн юм. Тухайн үйлдэл нь хэдийгээр гадаа орон зайд хийгдсэн боловч, гэр доторх толгойдоо малын нойтон үнэртэй арьс угласан хүний хувьд хавчигдмал байдалтай байсан ба өөрийн орилох дуу авиа, тоонны голоос зүүсэн цагаан чулууг эргүүлэх үйлдлүүдээр дамжуулж \ тэнгэр лүү харсан \ хязгаарлагдмал орон зайнаас гарахыг тэмүүлсэн илэрхийлэл байлаа. Өнөөгийн даяаршиж буй ертөнцөд хүмүүс бид нар өөр өөр орон зайд шилжиж нүүдэллэх хэв шинжит амьдралыг сонгон оюун санаан дахь орхигдсон олон мэдээллүүдийг сэргээж байгаа нь хэрэгцээтэй дуудлагууд байж болох юм. “Миний гэр Манчестер музейн гадна” нэртэй үйл хөдлөлийн урлагт хэрэглэгдэх өөрийн шинэчилсэн архитекторын шийдэлтэй жижигэвтэр гэр болон үйлдлээс үлдсэн өөрийн үсийг \ 2010 онд Монголын Өмнөговь аймгийн Ёлын ам нэртэй газарт хийсэн үйлдэлд би гэрийн дотор үсээ тайрсан \ ишигний нойтон арьстай холбож хатаагаад авч очсон болно. Мөн, Манчестер хотын ойролцоогоос есөн ширхэг чулуу, сүү зэргийг авч үйлдэлд хэрэглэж холбогдсон.

Миний гэр Манчестер музейн гадна, миний гэр Занабазар музейн дотор гэсэн хоёр өөр орон зайд хийгдсэн үйлдлийн хувьд төсөөтэй, холбоотой зүйлүүд бий. Хэдийгээр музейн дотор ба гадна талд хийгдсэн боловч үйлдлийг хийгч болон үзэж харж, сонсож үнэртэж буй хүмүүс дотоод хүнийхээ хувьд орон зайн өөр хоорондын хамаарлуудад ойр байх сэдлийг төрүүлсэн байж болох...

Dugarsuren Batzorig

*Born in Baruun-Urt Sum, Sukhbaatar province, Mongolia 1979,
lives and works in Ulaanbaatar, Mongolia*

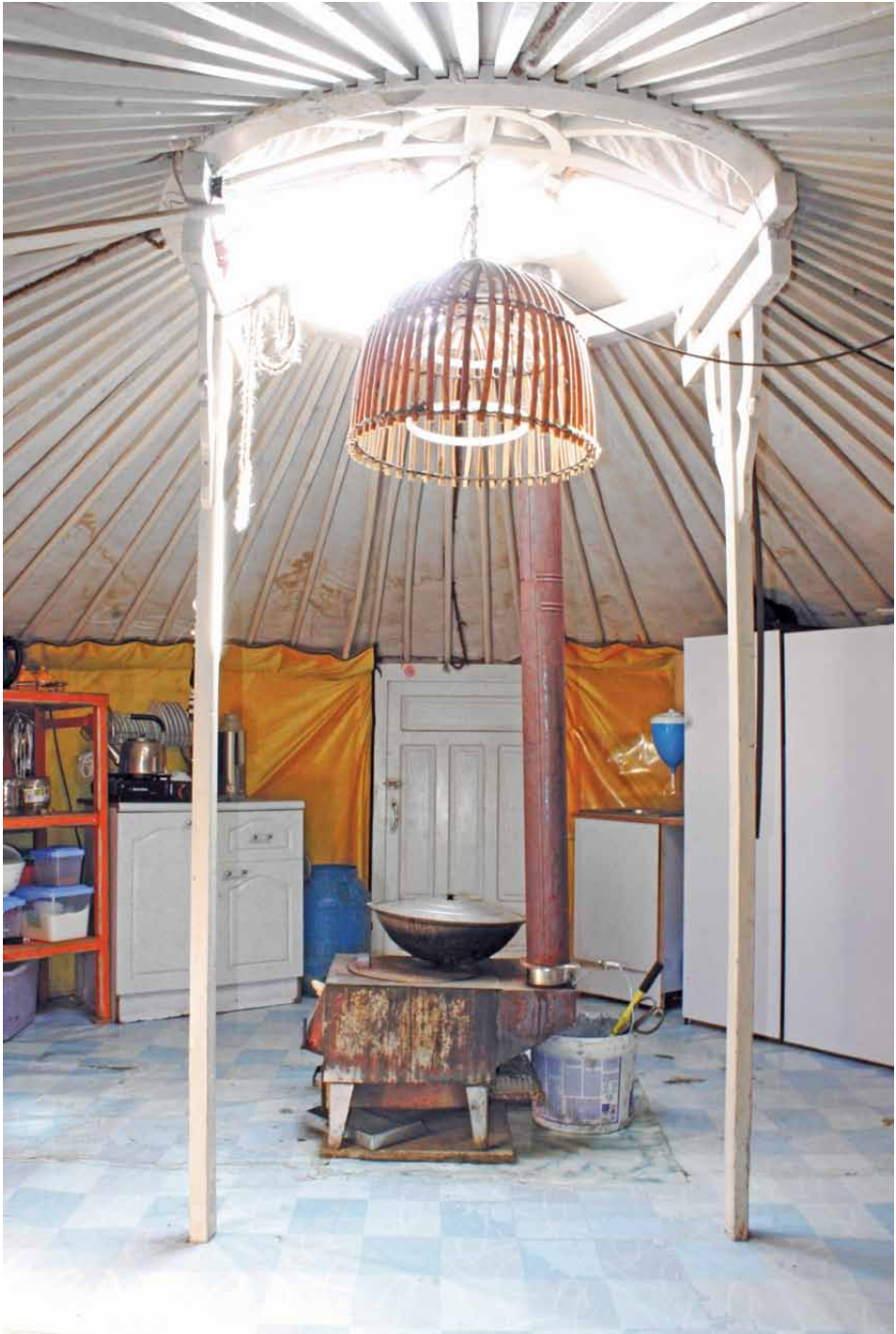
My Home

photographs, 2010

Bazo works with the simple and perfect form of the circle. Bazo's circles provoke a variety of associations: from gers (Mongolian felt tents), shamanic tambourines, potter's wheels and the complicated symbolism of the circle in Buddhism. For several hundred years, a variety of religious traditions co-existed in Mongolia: Shamanism, Nestorian Christianity, Islam, and Tibetan Buddhism – which became the official religion for most Mongolians in time.

In Buddhism, the circle is associated with several philosophical concepts: Wheel of Sansara – the circle of reincarnation, Chakrasamvara – the circle of High Bliss and the deity of meditation, Kalachakra – the circle of time, and Mandala – the symbol of the divine world. Many of these interpretations of the circle can be applied to the art of Bazo. His work epitomises the symbolism of the circle, which has been omnipresent in Mongolian history, both in everyday life (the ger being one of the most fascinating material representations of the circle) and in spiritual existence.

In his work *My Home (White Ger)*, Bazo tries out how traditional nomadic ideas react with modern concepts. Traditionally, ger interiors are decorated with colourful painted surfaces and fabrics. Commenting on the possibility of combining old and new ways of living, slightly tongue-in-cheek, Bazo painted the interior of his own ger entirely white and photographed the light flowing in through the 'sky-light' and hung a chandelier made out of a camel dung-gathering basket.

Дугарсүрэнгийн Батзориг (Базо)

*Тэрээр 1979 онд Монгол улсын Сүхбаатар аймгийн Баруун-Урт суманд төрсөн
Улаанбаатар хотод ажиллаж, амьдарч байгаа.*

Миний Гэр

фото зураг, 2010

Базогийн уран бүтээлийн гол сэдэв нь энгийн төгс хэлбэртэй тойрог юм. Базогийн тойргууд нь Монгол гэрээс эхлээд, бөөний хэнгэрэг, ваарчны хүрд болон Буддын шашны бэлэгдэлтэй холбоотой янз бүрийн хамаарлуудыг гаргаж ирдэг.

Хэдэн зууны туршид Монголд Бөөгийн шашин, Несторын Христосын шашин, Лалын шашин болон Түвдийн Буддын шашин хамтран оршиж байсан бөгөөд одоо Түвдийн Буддын шашин нь Монголчуудын албан ёсны гол шашин юм. Түвдийн Буддын шашинд тойрог нь гүн ухааны дараах хэд хэдэн ойлголтуудтай холбоотой юм: Сансарын Хүрд- хойд насандаа эргэн хүний биеийг олж төрөхийг бэлэгдсэн тойрог, Чакрасамвара- Жаргалын тойрог болон бясалгалын сахиус, Калачакра- цаг хугацааны тойрог, тэнгэрлэг ертөнцийн бэлэгдэл болох- Мандала гэх мэт.

Тойргын тухай энэ тайлбаруудын ихэнхийг нь Базогийн уран бүтээлтэй холбож болох юм. Түүний бүтээл нь өдөр тутмын амьдрал (гэр нь тойрог хэлбэртэй сонирхолтой материаллаг дүрслэлүүдийн нэг юм) болон сүсэг бишрэлтэй оршихуйтай холбогдолтой Монголын түүхийн салшгүй хэсэг болох тойргийн бэлэгдлийг илэрхийлдэг.

Тэрээр энэ бүтээлдээ болон Миний Гэр (Цагаан Гэр) (2010) бүтээлдээ, уламжлалт нүүдэлчний санаануудыг орчин үеийн ойлголтуудтай яаж харьцах тухай туршиж үзсэн юм.

Уламжлалын дагуу, гэрийн дотор тал нь олон өнгөөр будсан гадаргуу болон даавуугаар чимэглэгддэг. Хуучин болон шинэ маягыг хослуулан амьдрах боломжийн тухай ярилцахын тулд, ялингүй тоглох маягаар, Базо өөрийнхөө гэрийн дотор талыг цагаан өнгөөр будаж, тооноор орж ирэх гэргийн гэрэл зургийг авсан бөгөөд арагаар хийсэн чийдэнгийн бүрхүүлийг тооноос унжуулсан байна.

At the Building Site II

Ulaanbaatar / Mongolia, June to November 2011

photo essay by Annu Wilenius

Барилгын Талбай Дээр II

Улаанбаатар / Монгол, 2011

оны Зургаадугаар сараас Арваннэгдүгээр сар

Фото найруулгыг Анну Вилэниус

DVD contents DVD агуулга

Ulu Braun: West Coast (extract), 2' 27", 2009

Үлү Браун: Баруун эрэг, (хэсгээс) 2' 27", 2009

<https://vimeo.com/84860408>

Dugarsuren Batkholboo: Grass-Water, 4' 08", 2010

Дугарсүрэнгийн Батхолбоо: ӨВС-УС, 4' 08", 2011

<https://vimeo.com/84860409>

Katrin Hornek: If Architecture Could Talk, version 2, (extract),
11' 53", 2010-11

<https://vimeo.com/84860410>

Катрин Хорнек: Хэрэв Барилга Ярьдаг Байсан Бол, 2-р хувилбар, (хэсгээс)
11' 53", 2010-11

<https://vimeo.com/86592112>

Sedbazar Ganzug: Paper Tells the Message from the Winds, 11' 27", 2010

Сэдбазарын Ганзүг: Салхиныүгийг Цаас Хэлэхүй, 11' 27", 2010

<https://vimeo.com/84860413>

Password for VIMEO: Barehouse.Ulaanbaatar

Togmidshiirev Enkhbold: Soul, 10' 34", 2011

Тогмидшийрэвийн Энхболд: Хүмүүн, 10' 34", 2011

<https://vimeo.com/84889906>

Togmidshiirev Enkhbold: Ger Project, Manchester, 10' 09", 2011

Тогмидшийрэвийн Энхболд: Гэр Түсүл, Манчестер, 10' 09", 2011

<https://vimeo.com/84891141>

Annu Wilenius: Of the House I Grew Up in...Ulaanbaatar - Helsinki, 9' 23", 2007/2011

<https://vimeo.com/84891143>

Анну Вилениус: Хелсинк-Улаанбаатар...Миний үссүн Байшингаас , 9' 23", 2007/2011

<https://vimeo.com/84891142>

Annu Wilenius: At the Building Site – Ulaanbaatar, 2007-2011,15'30", 2012

Анну Вилениус: Улаанбаатар – Барилгын Талбай Дээр, 2007-2011, 15'30", 2012

<https://vimeo.com/84891145>

VIMEO-д Нэвтрэх Нууц үг [Barehouse.Ulaanbaatar](https://vimeo.com/84891145)

Dugarsuren Batkholboo
Dugarsuren Batzorig
Ulu Braun
Togmidshiev Enkhbold
Ganbat Enkhjargal
Sedbazar Ganzug
Katrín Hornek
Aletta de Jong
Chris van Mulligen
Christine Saalfeld
Oula Salokannel
Karin Suter
Annu Wilenius
Yo. Dalkh-Ochir

Дугарсүрэн Батхолоо
Дугарсүрэн Батзориг
Улу Браун
Тогмидшийрэв Эхнболд
Ганбат Энхжаргал
Сэдбазар Ганзуг
Катрин Хорнек
Алетта ди Жонг
Крис ван Муллигэн
Кристин Саалфелд
Оула Салоканнел
Карин Сутер
Анну Вилэниус
Ёндонжунай
Далх-Очир

At the heart of *bare house*, *ulaanbaatar* is the thought that, as much as we design our environments, these environments design us – and as such, we and our houses stand naked in the world. This is not a nakedness we should – or could – do away with, but one which compels us to be more attentive to and subtle in connecting with our surroundings. And sometimes, it is precisely a dislocation that makes different understandings possible.

Bare house is part of an international exhibition and publication project, which reflects on urbanism through the experience and ideas of Mongolia. This publication documents the art works in Ulaanbaatar, Mongolia in 2011 and also presents the artists' reflections upon the works and different display contexts. An essay, *At the Building Site I* and a photo essay, *At the Building Site II*, by Annu Wilenius, are included to further explore the themes of building cities, building exhibitions and building identities.

Нүүгэн байшин, *Улаанбаатар* төсөл нь хэдийгээр бид эргэн тойрноо бий болгодог мэт боловч, эргэн тойрон маань биднийг мөн бий болгодог тул, бид болон бидний орох орон болсон байшингууд энэ дэлхий дээр нүцгэн оршдог гэдэг санааг гаргаж ирсэн. Энэ нүцгэн байдал нь биднийг эргэн тойронтэйгөө шууд харьцаа үүсгэх хэрэгтэй үгүй эсэхийг заахаас илүүтэй, тэдгээрт анхааралтай хандахыг хүсэж байгаа юм. Гэхдээ заримдаа, энэ хэлбэрийн байршил сэлгэлт янз бүрийн ойлголтыг бий болгох боломжийг бүрдүүлдэг.

Нүүгэн байшин нь хотжилтыг Монголтой холбон авч үзсэн олон улсын үзэсгэлэн, номын төслийн хэсэг юм. Энэ ном нь 2011 онд Улаанбаатар хотноо болсон үзэсгэлэнгийн бүтээлүүд болон уран бүтээлчдийн ажиглалт, бодролыг оруулсан. Анну Вилениусийн *Барилгын Талбай Дээр I* эссе болон *Барилгын Талбай Дээр II* гэрэл зурагт эссе зэрэг нь хотыг барих, үзэсгэлэн бүтээх болон бие хүний шинж чанарыг бий болгох талаар цаашид сонирхон судласан.

Aalto-ADA 1/2014

ISBN 978-952-60-5550-3
ISBN 978-952-60-5551-0 (pdf)
ISSN-L 1799-4853
ISSN 1799-4853
ISSN 1799-4861 (pdf)

Aalto University
School of Arts, Design and Architecture
Department of Art
books.aalto.fi
www.aalto.fi

**BUSINESS +
ECONOMY**

**ART +
DESIGN +
ARCHITECTURE**

**SCIENCE +
TECHNOLOGY**

CROSSOVER

**DOCTORAL
DISSERTATIONS**